

Déli osztják szójegyzék.

A déli osztják nyelvjárások szókincsének ismeretéhez mind-
eddigelé egyetlen forrásunk amaz alig két ivnyi szójegyzék, mely
CASTRÉN A. M. «Versuch einer Ostjakischen Sprachlehre» (St.-Pe-
tersburg, 1858) művének függeléke gyanánt jelent meg s az Irtis
torkolatvidékéről, valamint Szurgut város környékéről származik.
Egész óriási területei vannak e mellett a déli osztják tájbeszédék-
nek, melyekre nézve a legcsekélyebb tájékoztató adat sem áll
rendelkezésünkre, a minők különösen a Konda alvidéke, továbbá a
Felső-Obnak sűrű népességű hatalmas mellékfolyói: a Kis- és Nagy-
Jugan, az Agan, a Torom-Jugan, Vasz-Jugan és a Vach. Méltán
érdemlik meg ennél fogva kiváló becsülésünket azok a nyelvada-
lékok, melyeket összehasonlító néprajzunk elhúnyt érdemes kuta-
tója PÁPAI KÁROLY dr. egykori szibériai útítársam jegyzett fel ethno-
gráfiai és folklorisztikus gyűjtései során e nyelvtudományunkra
nézve merőben ismeretlen tájakon. P. nem volt szakszerű nyelvész,
mindemellett nem volt teljesen híján az előkészültségnek ez irány-
ban sem. Utazásaink kezdetén, a Lozva vidékén bő alkalma volt
megfigyelni a nyelvi kutatások terén követett eljárásomat, meg-
tanulta alaposan a tudományos hangjelzést, úgy hogy e tekintetben
még némileg CASTRÉNNÉL is pontosabb, ki nem tesz különbséget az
e és *é*, *g* és *gh*, *k* és *kh* hangok között s nem vette észre, hogy az *a* és
o magánhangzók mellett széltében divatos az *a* is, a mint ez egyes
esetekben Ahlqvist és Castrén váltakozó *a* és *o* írásából is követke-
tethető, pl. *vax* «vas» (P.) = C. *vāx*, *vax*, A. *vox*, *ox* = ÉV. *vax* | *vaxél*
«vékony» (P.) = I. *vāgat*, S. *vōgol* (C.) = ÉV. *vautä* id. | *vät* «szél»
(P.) = C. *vāt*, *vōt*. Abban is követte P. rendszeremet, hogy a
hallott osztják szavakat nem a saját felfogása szerint értelmezi,
hanem mindenütt az eredeti orosz fordítással magyarázza, mi mel-

lett csupán az a kár, hogy túlságos hűséggel ragaszkodott az osztyák közlő orosz nyelvi zsargon kiejtéséhez is, úgy hogy sok esetben a torz alakú orosz szó igazi mivolta meg sem volt számomra határozható. A jelen szójegyzékben minden adatnál közlöm a talált orosz fordítást, valamint az esetleg hozzáfűződő magyar nyelvi magyarázatot, melyek mellett a zárójelben adott fordítások vagy megjegyzések tölem származnak. Ahol csak alkalmam volt rá, mellékeltem a PÁPAI-féle adatokhoz CASTRÉN (C.) déli és Ahlqvist (A.) éjszaki osztyák adatait is, részben a dialektikus eltérések feltüntetéséért, részben ez adatok kölcsönös igazolása szempontjából. Az alkalmazott rövidítési jelek értelme a következő: *K.* = kondai osztyák, *KO.* = közepobi, *FO.* = felsőobi, *S.* = szurguti, *I.* = irtisi, *Jg.* = jugani, *VJ.* = vaszjugani, *V.* = vach-vidéki, *ÉO.* = éjszaki osztyák, *ÉV.* = éjszaki vogul, *KV.* = kondai vogul.

Az itt adott új nyelvi anyag érdekességei közül álljon e helyt néhány feltünőbb jelenség. — A vogulból ismert szóközépi és szóvégi *ɣ, ʒ*-féle enyhe hehezetet (*ēri* ének, *jā'i* atya) P. több szurguti magánhangzós kezdetű szó elején jegyzi s többször *h*-nak is írja. Ilyen esetek: *'amtu* (így is: *hamtu*) bölcös, *'amésvol* ül, *'anceɣ* fenyő, *'ávét* haj, *'alēngh* első, *'āj* kicsiny, *'ar-joy* kilencz, *'eghēn* áll, *'ej* egy, *'ele* fedél, *'erēɣ* kettesen, *'emp* eb, *'encēɣ-juɣ* csipkerózsafa, *'os* ismét, *'ung* torkolat, *'ut* bogyfőle. Figyelemre méltó, hogy ilyes, jelesül gutturalis nasalisféle (Castrénnál *̃*, Regulynál *gn* jelzésű) magánhangzói előejtés szerepel a jurák- és tavgi-szamojédiban is, melyekben pl. a szurguti osztyák *'amés*- «ülni» megfelelői: *~āmd-*, *~omt-* id., a szurguti *'ávét* «haj»-é pedig: *~ōbt*, *~abta* id. (v. ö. szurguti *'eghēn* áll és Jur. *ńayū*, Jen. *ńayū* = OS. *ākaj* «kinnlade»). — A közep-obi *l, ʎ* hangok igazi ejtésére nézve tanulságos adatok P. jegyzetei közt: *KO. saghēr, slqghēr, staghēr* «pánczél» = *ÉV. laxēr* id. | *Jg. sar* «folyóáradvány» = *ÉO. lor* (A.), *K. tor*, *S. ʎar*, *I. tör* (C.) | *puxēs, Jg. puxels* «falu» = *K. puxēt*, *S. pūgoʎ* (C.), *ÉO. pōroʎ* (A.) | *VJ. pughēs* «bunkós nyíl» = *S. pōghel* | *pōgos* (C.) «kebel» = *puxel* (P.), *pōroʎ* (A.) || *cōt* «hó» = *I. tont*, *S. ʎant* = *ÉV. tūjt* | *cameč* «moh» = *S. ʎant* (C.) id. Ugyanilyen váltakozás Ahlqvistnál: *sōmotlem* és *lōmētlem* «kleiden, anziehen». E váltakozás alapját is megfejtí Ahlqvist, úgy határozván meg az *l* «vegyes hangot», hogy benne «néha egy kevés az *s* hangból is hallható, a miért is az oroszok ilyennel való szót átvevén, azt egyenesen *s*-vel ejtik, pl. or.

copъ „áradástó” = *lor* (*tör, lor*); l. NyK. 21, 196. Magam ezt a hangot az angol *th* (*ð*) és *l* összetételének hallottam, így *ðlor*, melyből természetesen igen könnyen válhatnak vidékenként a *tor*, *lor* (*lar*) és *sor* (*sar*) ejtések.

De P. adatai e hangnak eddigelé ismeretlen, jelesen *j*-féle ejtését, illetőleg változatát is tükrözik. Ennek példái: *jar* (VJ.) «folyóáradvány» = Jg. *sar* (P.), S. *lar* (C.), ÉO. *lor* (A.) | *jaĵ, juĵ* (VJ.) «ujj» = S. *loi*, I. *tui* (C.), ÉO. *lui* (A.) | *jent* «árpa» = ÉO. *lant* (A.), DO. *tant* «getreide, korn» (C.) | *jajem, jejem* «fejsze» = ÉO. *lajim* (A.), *tajim* «axt» (C.), ÉV. *iwimés* «törővas, ék» | *jēvēt* (S. Jg.) «hét» = KO. *lepet* (P.), ÉO. *lābēt* (A.), S. *labet* (C.), I. *tābet* (C.), K. *tapet* (P.) | *jōnkēr* «vakondok» = FO. *lōnkēr* id. (P.), ÉO. *lengēr* «egér» (A.), *teyer* id. (C.), LV. *tāyēr* | *jēr* «gyökér» ebben: *mōgh-j.* «földi giliszta» = ÉO. *mī-ler* id. A., *ler* «wurzeln» (A.), S. *lor* (C.), ÉV. *tār* | *jīnker* «váll» = ÉO. *laynker* (A.), *teyer* (C.) | *jozēr* «pánzél» = ÉV. *layēr*, KO. *saghēr, slaġhēr, staghēr* (P.) | *juĵ, juġh* «ő» = S. *leuĵ*, I. *teu* (C.), ÉO. *lu* | *juĵk* «bálványszellem» = *lung* (P.), ÉO. *loŋĵ* (A.), DO. *toŋĵ* (C.) | *juĵ* «száj» = S. *lut*, I. *tut* (C.), KV. *tūs* | *jūt, jūtu* (VJ.) «ruhaujj» = K. *tit* (P.), ÉO. *lēt* «ärmel» (A.), ÉV. *tajt* | *juf* «vező» = K. *tup* (P.), ÉO. *lop, lūp* (A.), S. *lup* (C.) | *jigh-, ūgh-* «enni» = S. *liv-*, I. *tēv-* (C.), ÉO. *lelem* («eszem»), ÉV. *taj-*. Hogy ezen *j* tényleges hangejtés s nem valami hanyag írásjelölés, bizonyítja, hogy néhány világos példában Castrénnál is található, a minők: *jewdem* «schiessen» = Jg. *jegut-*, VJ. *leĵ-* id. (P.) = ÉV. *laj-* (*lāĵēm* «lövök») | I. *jūm*, S. *jōm* «traubenkirsche (prunus padus)» = ÉO. *lom, lum, jum* «vogelkirsche» (A.) = ÉV. *lām* | I. *jānĵk* «nagel» = ÉO. *luñk*, ÉV. *lēñk*. — Igen fontos az itt mutatkozó hangsajátság annak megértésére, hogy minő hangfejlődési menettel tűnhetett el az eredeti *t*-féle szókezdő a magyarban az *egér, ev-* (enni), *ö* (övé), *ujj* (digitus) *ujj* (manica), *ér* (vera), *evez*-féle szavakban, melyeknek déli osztják megfelelőiben fentebb *j* szókezdős változatokat is találunk. Csakis *l, j* szókezdős másai ismeretesek az *ék* és *áz-* szavaknak (az utóbbira nézve v. ö. KLV. *jōs-* «nass machen» és ÉO. *losta-* «einweichen, aufweichen») s igen föltehető, hogy egyéb esetekben is, midőn a finn-permi nyelvek közös *s* (*š, č, ś*) szókezdője ellenében a vogol-osztják *t, l* hangváltozatot mutat (pl. az *arasz, in, epe, asz-, ősz, ín* s az iráni eredetű *arany* szavakban) részt vett e hangváltoztatásban a magyar

is s csak ezen hangfejlődési menettel (vagyis $s > t, l, j$ változásokon át) jutott ahhoz, hogy eredeti mássalhangzós szókezdője végkép eltűnt. Ilyen módon megfejtethető volna a magyar *nyár* «aestas» szó is, melynek a *tél, tavasz* és *ősz* után itélve szintén a rokon nyelvek körében kereshetjük mását. Alkalmas megfelelőjéül kínálkozik ugyanis a Pápaítól följegyzett *sloŋger, loŋger* ebben: *sloŋger-urengi* «nyári varju», mely a S. *loŋ*, I. *toŋ* (ÉV. *tūw*), ÉO. *luŋ* «nyár» szóhoz viszonyítva olyan képzésnek látszik, mint ÉV. *tūr* «tó» a TV. *tō*, ÉO. *tū* (*tūw*-), I. *teu* «tó» és ÉV. *sūr*, KV. *sūr* «bélgiliszta» a KV. *squ* «szű» és magy. *szű* szavakhoz képest (v. ö. a szóközépi hangmegfelelésre nézve: magy. *nyál*: ÉO. *noñel* id. (Volog.) | magy. *fal*: ÉO. *pūñel, puñel* «seite», *χot-p.* «wand»; s a fölvett szókezdő *j-n* változást illetőleg: magy. *jargal* és *nyargal*, továbbá magy. *nyuvad-* és finn *juuttu-, juupu-* id.; l. MUSz.). Ugyanilyen hangmegfeleléssel érthető a magy. *szalu* («váluzó, hornyoló görbe fejsze» Tsz.) és *gyalu* viszonya, melyeknek megfelelője: DO. *sōgot* «ein hobel, mit dem man boote aushöhlte» (C. v. ö. még: ÉO. *sus* «herbst» = ÉV. *takwēs* | ÉO. *sōres* «spanne» ÉV. *tārēs* | ÉO. *sos-* «trocknen» = ÉV. *tās*-).

Érdekes P. jegyzéseiben a *f, v*, mint az eddig csupán *-p* alakban ismert névszóképző változata, pl. *juf* «evező» = ÉO. *lup*, S. *lup*, ÉV. *tūp* (v. ö. *tqaw-* «evezni») | *jinglef* = *jinglep* «eine stelle, wo man verborgene schätze vermutet». C. | *voltof* (K.) «gyalú» = ÉO. *voltēp* | *venev* «csáklya» = ÉO. *vanēp*, DO. *venep*, KV. *voŋnēp* id. Egészen is elenyészik, pl. *kalu* «háló» S. = *kalēp*, ÉV. *χulp* | *amtu* «bölcse» = S. *antēp*, ÉO. *ontēp*. — Alaktani tekintetben igen feltűnő az ind. præs. 3. személyének sajátosságos alakítása, melyet egyéb forrásokban nem találok: *me tolozłom* beszélek: *tolozłql* beszél, *tolozłelt* beszélnek, *nōrōzłtuvel* брѣжаетъ (fut), *niŋgintōvel* женится (nőstül), *ül-vüzelval* leszáll (lováról), *volvel* lesz, *volvelt* lesznek, *vüceghlivel* ég, *mövel* ad, *pari vérvelt* lakodalmat csinálnak, *köt panvelt* kezét tesznek rá, *velvelt* verekesznek. Az itt mutatkozó *-vel, -velt* végzet *-pél-, pelt* (*-pölt*) alakban is mutatkozik: S. *rōghimpēl* бросить (dob; v. ö. *rōghimsēm* dob-tam), KO. *lalempölt* loznak (v. ö. *lalamsēm* loptam). Valószínű, hogy ez a *-v, -p* hangelem a part. præs. *-p* képző és a hozzácsatlatkozó *-l* a 3. szem. ragja.

Nem egy pontban tartalmaznak útbaigazítást, illetőleg helye-

sebb tájékoztatást P. adatai vogul gyűjtéseimre nézve is. A vogul medvénekekben közkeletű nevezete a medvének: *nūrēm-uj*, mely rendszeren a világosan «erdei állat» értelmű *ūnt-uj* kifejezésnek párhuzamos mása. A *nūrēm* szó a vogulban közönségesen «rét»-et, «mocsaras vidék»-et jelent; de előttem merőben érthetetlen volt, hogy minő alapon alkalmazható a medvére a «réti állat»-j elzás. Többszörös tudakozódásomra azt a felvilágosítást nyertem, hogy: *nūriŋ ḡlmä mā'ēs nūrēm-uj' lāwau* (= «erős» (*nūriŋ*)) volta miatt neveződik «*nūrēm*-állat»-nak); egy másik közlő szerint pedig: *nūrēm-uj nāsānā nūrēmēt, pēlpä mā'ēs nūrmi' lawau* = a *nūrēm*-állat karmai *nūr*-ok, éles volta miatt nevezik *nūrēm*-nak), minélfogva rendszeren így is fordítottam: «*erős állat*». Most azt találom P. jegyzetei közt, hogy a Közép-Ob vidékén a medve neve: *nūrēm-iŋ*, melynek előrésze a *nūrēm* БОЛОТО (mocsár), utórésze az *iki, iŋ* (= vog. *ḡjkü*) «öreg ember» szó; vagyis hogy a *nūrēm-uj* a vogulban mégis csak «réti állat», közlőim magyarázata pedig a már nem értett, hagyományos szónak tudákos értelmezése. — Homályos, értelmében pontosan meg nem határozható volt előttem a hősi énekek *sošsēl* állatneve, melyről azt hallottam, hogy «hat lábú, rothadt fában élő féreg, mely nem harap». Most előkerül mint felsőobi szó *sošēl* «gyík», melyet a varázsdobra is festenek. Így válik igazán érthetővé egy másik közlő magyarázata: *vōrt ḡlnē mān ošsā le'ipä ḡurip ujkwē* (=erdőben élő «vékony farkú» alakú állatka), mihez megjegyzendő hogy *ošsā le'ipä* («vékony farkú») a *gyík*-nak sajátos neve a vogulban. — REGULY déli vogul énekeiben többször fordul elő a kiváló énektudónak jelzője, illetőleg neveképpen ez összetétel: *jēri-sēčn*, melyben az utórészt senki sem bírta számomra megfejtetni, minélfogva én megkérdőjelezve, sejtelenképpen az éjszaki vogul *sujtsēnē* «hangzó» szóval írtam által. Megmagyarázza e kifejezést P. következő adata: *sečvēl слышно* (hallható, hallik), mely szerint: *jēri-sēčn* értelme: «éneke hallható».

Némely pontban CASTRÉN és AHLQVIST adatait igazítják helyre illetőleg világosítják meg P. adatai. Hogy a Castrén-féle *megder* «angelwurm» miféle szó, mutatja, a P.-féle *mōgh-ŋer* «földi giliszta», mely Ahlqvistnál *mā-ler* alakban van írva s benne az utórész: *ler* «wurzel». — A magy. *nyű* szónak mását C. *nijŋk* («made»), A. *nējŋk* alakban adja; hogy a szókezdő tényleg *n*, mint a magyar alak után elvárható, mutatja P. *nijŋg* írása, mely = ÉV. *nijŋk*. Az ÉO. *sōgol* és

DO. *sāgat* szót C. és A. egyaránt «brett»-nek fordítják; de P.-nál a megfelelő *sažel* alak «спичка» (szálka, hegyes fa) szóval van tolmácsolva. Ezen utóbbi jelentést igazolják a KV. *seilä*, PV. *sīl* «szálka» és ÉV. *sa'ilä* «hegyes karó» szók is.

Különböző irányban tanulságos szók: *iki* «hold, hónap»; de egyszersmind «öreg ember» (v. ö. ÉV. *jāñžep-ajkä* «Hold-öreg», mint mesealak) | *çatt-ime* «Napanya» (v. ö. ÉV. ÉO. *nāj* «nap» és «úrasszony»); a Felső-Ob vidékén is feljegyezte P. a *süng* «nap» szó mellett ezt az összetételt: *süng viču ni (nī, ni «nő»)* | *çuze-nāl* «villám», tkp. = ÉV. *šayl* «sűrű, zivataros felhő» *nāl* «nyíl»; tehát itt is «isten nyila»-féle a villám, melylyel P. jegyzete szerint «a medve üti a földön lakót» | *ej* «éj», mely szó az osztják területen eddigelé ismeretlen volt | *sober* köpeny = *šabur* «ein mantel, der altäglich getragen wird»; v. ö. magyar *szűr* | csuvas *šobër* «nyári fehér gyolcs köpenyeg», cseremisiz *šabir*, *šobir* id. (Zolotn.), *šovur*, *šqur*, *šavar* «női vászon felöltöny» (Reg. Cast.), zürj. votj. *šabur* «fehér vászon felöltő, kaftán», szibériai orosz *шабурь* «férfi-köpeny» | *sövös* *богатырь* (hős)-féle bálvány; v. ö. magyar *hős* | *tüğhet*, *tüğöt* «tegez» = ÉO. *tul*, KV. *täut*; föltünő, hogy az osztjákban is *g* felel meg a magyar *g*-nek, mi e rokon nyelveknek egymásra való szókinszbeli hatásának költi gyanuját | *tughe* (V. FO.) «tűz» = S. K. *tughet*; amott tehát hiányzik a talán csak képző szerepű végzet (v. ö. tavgi-szamojéd *tuj* «tűz», jensiszi-sz. *tū*, *tu*, jurák *tu*, tunguz *togo*, mandsu *tuva*, *tua* id.). Hasonló eset: *nova* «kor» = ÉO. *nūbēt nūpēt* = ÉV. *nať*.

A

aut волокъ (valamely földnyelvet átvágó folyóág-közi út, melyen keresztül a csolnakot szárazon húzzák); *срапица* (kiszáradt folyómeder). — ÉV. *āvēť* földnyelv, folyókerülővel környékezett keskeny földterület; ÉO. *avēt* «gegend, bezirk» A. — L. *qxēt*.

autép (K) парусь (vitorla).

ayker «кетарокъ, olyan mint az ocetръ» (azaz: tokhal). — V. ö. ÉV. *vāykēr* сѣмга (egy halfaj).

aykél: *a. sighet* (I.) «пень, levágott fatörzs» | *eykél* «столбъ, a ház előtt álló oszlop». — ÉO. *āykél*, I. *ānket*, S. *āykél* «baumstamm» A. C. — ÉV. *āykwél* id.

a η ti borda, ребро. — ЁО. *anti-lu* id. A. — KV. *antel* id.
aj, VJ, S. *aj* kicsiny; *aj-ku* парень (kis fiú), *aj kul*
 чебакъ (konczérhal). — *Aj-As*, Jg. *Āj-Es* Kis-Ob (Szurgut mellett,
Āj-Jayon Kis-Jogan (a Jogan mellékfolyója), *Aj-jar-pūyēt* (konda-
 vidéki falu), *Aj-Waγ-p.* (vachvidéki falu). — *ai* C., ЁО. *ai* A.

ajket: *timet-a.* (K.) пословица (közmondás). — V. ö. ЁО.
aikel «nachricht». A. — KV. *oγjrel* «kiáltás, verszt».

atak: *turēm a.* (K.) погода (vihar, rossz időjárás). — *adak*
 «sturm, ungewitter». C.

ātēm, VJ. *ettēm* худой (rossz): *ātēm ēpēt* (K.) худой духъ
 (rossz szag), *ātēm kūn* (V.) худая болѣзнь (nemi betegség), *ettē-kiñ*
 (V.) оспа (himlő).

atnēy-ku (S.) orosz subás ember.

atnil (VJ.) «котъ медвѣнѣл» (medveműszó; talán: «котъ
 морской: seebär»; de lehet az orosz коготь «karom» is zsargon
 ejtéssel).

atél «a kutya ifjabb testvére»; *atl-āmp* (S.) «конча (v. talán
 копча), собака: káromkodó szó» (kutya; az előbbi orosz szó előt-
 tem ismeretlen).

As Ob, *As-jay* «Az Irtis torkolata körül lakó osztják nép». —
Ēs (FO.) Ob, *Kōgh-Ēs* Каменной Обь (Köves-Ob), Jeniszei; *Ka-
 teñ-Es* Irtis (tkp. «tatár Ob»).

ane, *ani* (K.) чашка, csésze. — ЁО. *ān* «geschirr, schale»
 A. — ЁV. *ānā*, KV. *oanū* csésze.

ancēγ fenyő; l. *oncēγ*.

anēkēl «az ifjabb testvérnek a bátyja felesége» (a végzet
 bizonyára 3. sz. birtokosrag). — V. ö. ЁV. *āñi* «ángy», ЁО. *anγi*,
anγiγe «frau des älteren bruders». A.

apēšal бабушка (öreg asszony; talán szintén 3. sz. birtok-
 kosraggal). — S. *opa* «ältere schwester» C.

amēs vol (S.) сидитъ (ül). || *amsel-pērt* бдесѣдка, доска
 (üldögélő lócza). — V. ö. I. *omsem* «sitzen», *pāγart* «balken». C. —
 L. *omsitā*.

amtu (S.) зыбка (böleső). — S. *āntēp*, I. *ōndep* «wiege»
 C. — ЁО. *ōntēp* id.

awēs, K. *āwēs* нижній (alsó). — *Awēs-wont* (Alsó-Erdő hn.). —
awas «das untere» C.

al годъ (év). *tem al* въ этомъ году (ebben az évben), *pür al*
 въ прошломъ году (tavaly). — S. *al* id. C. — KV. *el*, *jel* id. (v. ö.
 tatár *jil* «év»).

alax-silta-vola (FO.) постель (ágy). — V. ö. LV. *qlēγ* czoboly
 v. nyuszt fészke (райно) és ЁО. *vol* «p'atz, stelle».

alēγγ (S.) első; съ начала (kezdettről való). — I. *aleγ* «der
 äusserste, erste». — ЁО. *ōlēγ* id. = ЁV. *auliγ* «végső» (*aul* «vég»).

ar-jonγh (S.) kilencz. — *ār-jon* id. C. — L. *ejēr-jonγh*.

ārēn (S.) долгъ (adósság); *arnēy ku* должникъ (adós); *ārñēy juž* (VJ.) adósságfa (melyen t. i. az adósság felróva van). — *ārēnt* C. és ÉV. *ārēnt* adósság.

A

qur (K.) высокий яръ (magas, meredek part); *qur want* высокий материкъ (magasan fekvő erdő). — ÉV. *aurä, awrēx* magas part.

qglēž tarēž божья журавль, csillag («isteni daru»). — ÉV. *tari-žuri-sqw* «daru alakú csillag» = «kis gönczöl».

qž (S.), K. *už* голова (fej). — *qž-künčič, akkenčič* гребень (fésű). — L. *ok*.

qžēt (FO.), K. *qžqt*; *ōghöt* волокъ; l. *qut*. — *qžētēy jaxon* (földnyelves folyó). — V. ö. KV. *Ōkhēt-jō* folyónév a Felső-Konda vidéken.

qylatmil: *Torom-čoot q.* «isteni sněgъ видима» (látható az égi hó). — V. ö. ÉV. *āykwāti*, TV. *qylatql* szemlél, tekint.

qllep (K.) пологъ (nyári hálósátor a szünyogok ellen). — S. *olēp* «kleines zelt» C.

E

ēgēn, S. *ēghēn* áll, *ēgēn-lož* (áll öble); *ēgēn-lus* szakál. — *āyēn* C. A. — ÉV. *ā'in* id.

ēghērne, V. *ēgerneŷ* язь (jászkeszeg). — *āgerna* C. — *avēr-nē* cyprinus idus. A. — V. ö. ÉV. *ā'ir* örvény.

ēj (FO.) ночь (éj), *ējne* ночью (éjjel). — S. *jogon* nacht. C.

ēj (S., VJ.) egy. | S. *ei*, *i* C. | *ējpe* egyszer. — *ēj-žēt-jonž* (K.) tizenegy.

ējēr-jonž, ejēri-jōnž (Szurgut alatt); *jēri-jōnž*; *ar-jonž* kilencz; *ejēr-sat* kilenczven, *ejēr-sat-ōrg-ēj* kilenczvenegy, *ejēr-sat-ōrg-ēj-er-jonž* kilenczvenkilencz | *ejēri-jōnžmētē* kilenczedik. — ÉO. *jir-jay* id. A. — L. *ar-jonž, ar-jēnžh*.

ējga! «jaj!»; *ējga kōčegē!* охъ болить! (jaj, de fáj!).

ēnžgh, V. *ünk* куропатка (fajd). — ÉV. *āyžā* id.

etēp (S.) osztják verszt = öt orosz verszt. — S. *etēp* «werst» C.

ētēr ясной день, пебо (derült, világos idő, ég). — S. *ater*, I. *ēder* «klar, hell» C. — *ēder* «schönes wetter» A. — ÉV. *atēr* (*tā-rēm*) szép idő.

ēss (S.) мать (anya): *ēssēm* anyám, *tarom-ēss* божья мать (isten anyja), *ēssēl ēnti* anyja nincs, anyai árva | *ēssēl* мать (S.): *ēsslēm* anyám. — *ēssēl-jōž-jēghūme-non-pažni* ебъ твою мать! (káromkodás: b. m. az anyád!).

ēsém (K.) ТИТКИ (csecs), *ēsém-jyńk* МОЛОКО (tej; tkr. «csecs-víz»). — *ēsém* C. — ÉV. *ēsém* id.

ēntém (S.) НѢТЬ (nem; nincs); *ēnté-kožén* не давно (nem rég). — *ēndem* C. — ÉV. *ātim, āfi* id.

ēni (K.) I. *ēne*, Jg. *in*, S. FO. *enl nagy*. — *enlį* id.: *e. jayon* «nagy folyó» — *ēnemtem pax* приемный сынъ (nevelt, fogadott fiú). — *ēney* толстой (vastag). — I. *ēne*, S. *enl* C.

ēnčéχ-jyχ шипичникъ (csipkerózsa-fa) — I. *anža, anže*, S. *anžex* id. C.

ēntép, entu (S. I.) поясъ (öv). — *ēntep* C.

ēnil старшая сестра (idősb nőtestvér), *nagynéne*; *sacčii e.* родная сестра (tulajdon édes testvér). — V. ö. ÉV. *āni* anyai nagyanya.

ēpét (K., S.) духъ (szag, illat). — S. *āpel*, I. *ēbet* C.

ēva (K.), S., VJ. *ōgi* дѣвка (leány). — I. *ēva* C. — ÉV. *āri* id.

emter (VJ.) рѣчка (folyócska); *Kor-sär-e.* болотная рѣчка (mocsaras folyócska); *Sarténg e.* (VJ.: csukás patak); *N'uxos-poteng-jogon-e.* пуушт-ганѣй-фолы-патакѣ; *Jyχ-sixe-tōj-e.* окунь-истокъ-вершика-рѣчка; *Toχ-sighet-e.*

emp, S. *emp eb*, kutya. — *āmp* C.

el ne (ne)! — EO. *äl.*

ele, S. *ele* крышка (tető, fedél). — I. *ede*, S. *alä* «deckel» C — ÉV. *alä* vminek teteje.

ellé, ellé (FO. Jg.), *ölle nagy*; *ellé sut* magasabb hivatalnok, начальникъ; *ellé v. éne me loχ* öreg ló; *Ellé-Jayon* Vasz-Jugan, *Ellé-Nay* (folyó neve, ellentétben ezzel: *Āi-Nay* Kis-N.); *ölle-jaj* nagy ujj, öreg ujj.

ēlén reggel. — I. *ālej* C., EO. *ālén* id. A. — v. ö. ÉV. *ālpel* «korán, reggel».

elél тѣло (test), *kālem elél* holt tetem (talán már 3. sz. birtokosraggal). — *ēt, eit* «körper, gegenstand». C. — v. ö. ÉV. *alpi, ālpi* test.

ēreχ, ereχ (S.) на два (kettesen); *ereχ mensémen* на два ушли (kettesen, külön mentünk el).

eréχ (S., K.) пѣснь (ének); *eréχvöl* énekel. — S. *āréχ* id. C. — EV. *ēri* id.

I

iki öreg; *ikim* feleségem atyja, apósom; feleségem bátyámat hívja így; *ikil* nagybátyja; *imel ikil* a felesége atyja. — *jolt-iki* старикъ (öreg). — *tom-jay iksa-ekwa* (S.) ихныя семейства (az ő családjuk). — S. *iki*, I. *ika, iga* «verheirateter mann, greis». C. — ÉV. *ājkā* öreg (férfi).

iki (FO.) мѣсяць (hold, hónap). — *iki iringeltűe joχtes* мѣсяць совсѣмъ полнымъ сдѣлася (a hold teli lett, egész tányérja)

fényes), *iki kulas* м. кончался (a hold végére jutott, fogytán van). — *tem ikin* e hónapban, *laljok ikin* a mult hónapban. — *iki-jevét* недѣля (woche). Hónapnevek: *Saræk-iki* (KO.), *ver-i* (VJ.), *velég-juzél-i* (VJ.), *pialtéu i* (VJ.), *As-patta-i* (KO.), *házél-khatél-i* (VJ.), *vüing kurek-i*; *lan-vésész-i* (VJ.); I. az előrészek helyein. — L. NyK. 25:29.

ix (K., KO., S.) медвѣдь (medve). — Medveműszók: *ix-az* (VJ.) medvefej, *ix-mésséz* medve-xвость (fark), *ix-jöng* (VJ.) сало (háj), *ix-mak* (VJ.) желчь (epe); medvézőnök (medvebocs); *ix-jüj* id.; *imelte-tazél* (?) segge. — *jig. jiz* «vater, bär» C. — V. ö. ÉV. *jäi* (jäg-) atya. — L. *jiz*.

igh (S.): *kol igheli* halat eszik, *me ilem* ёмъ (eszem), *iste* ёль (evett). — L. *igh*.

igket medveorr.

iglev (S.) кладь (rejtett kincs). — *jinktep* «eine stelle, wo man verborgene schätze vermutet». C. — L. *jinglef*.

it сейчас (most, azonnal).

ittén večerъ (este).

itnuvés-köz, FO. *üttencivés*, KO. *isnuvés* сткло орошка (ablaküveg). — ÉO. *isnuvis* fenster. — ÉV. *isnés* id.

inel-vaz стаъ (acél).

ives az a fa, melyen a halat szárítják.

ivelta (S.) теперешний (mostani).

imi (FO., KO.) старуха, баба (öregasszony); *imem* (imil) feleségem anyámat, nénémet, anyám nagyanyámat hívja így. — *Xatt-ime* (K.) солнце (nap; tkr. Nap-anya); *Kögh-ime* каменная баба (Köbasszony, bálványnév), *Pei-ime* островка-старуха (Sziget-asszony), *Vés-ime* (Mammut-anya), *Mögh-ime* (Föld-anya). *Kas-karn-ime* bálványok nevei; az utóbbiak vasból és ólomból vannak.

il (S.): *ile, ile* впередъ (előre), *ile pitven* впередъ будешь (elől leszel, előre jutsz); *ilne-mala* прежде előbb); *ilene* однажды (egyszer, egykor); *il novti ot* древняя вещь (régí holmi). — S. *ilpija* «vor, voran, vorn» stb. C.

il (S.): *il-ilitéti* ходить будетъ (járni fog), *il-ilivelt* ходить будутъ (járni fognak), *toll ilépa* этакъ будутъ (így lesznek). — *tqrom ipe çan* istentől küldött (?) fejedelem. — ÉO. *jil* «folgen, kommen, werden». A.

ilem (S.) стыдъ (szégyen, szemérem), *ilemlem* стыжусь (szégyenkezem). — ÉO. *jelem* «schat, schande». A. | *iméllim* стыжусь; — v. ö. *jemettem* «sich schämen (von der braut, wenn sie ihr gesicht aus schamhaftigkeit verbirgt)». C.

ilkek nyírhéjból készült hosszú, lapos, négyszögletes, nyílt kosárforma, melyben bogyót aszalnak.

iren-g-tüç (S.) fejtető, fejbúb. — V. ö. *iki iringeltüe* v. *iringeltüe joçtés* I. fönt iki alatt.

O

- ok-ku* (KO.) *hozinin* (gazda). — S. *ox* «kopf» C. *ox-ço* «häuptling». A. || *okkén mqlensí* fejes malicza suba. — L. *qx, ux. oxersévél* вострохвость (egy kacsafaj).
oxém платокъ (kendő). — *oxcam* id. C.
oxét (K.) szán, *amp-oxét* нарта (ebszán). — I. *ōgot* C.
oηg, S. *uηg* устье (folyótorkolat), *Jqχon-oηg* a Jugan folyó torkolata. — *oy* «mündung, öffnung». C.
oηget (K.) S. *āngét* szarv, *tambak-oηget* табакерка (tubákdoboz). — *oηet* «horn». C.
oηghtu, K. *qηghtü* рогатина, копы: mindkét oldala éles (dárda, kopja). — I. *ōnda* «speer» C. — ÉV. *qutä* id.
ōs, os, S. *os* опять (ismét); *os äipe* еще разъ (még egyszer). — *os* «noch» C. — KV. *os*, ÉV. *ās* még; szintén.
onel a vadak jegyei, lábnyomai (valószínűleg harm. sz. birtokosraggal).
ončéχ, S. *anceχ* сосна (fenyő). | *ožakény vanténg* (FO.) сосновой мьсы (fenyűessel borított folyófok). — S. *onžex* «fichte» C. || *ožakény* (FO.) сосновой (fenyűből való, fenyűves).
omsitü päsén стуль (szék; tkr. «ülő asztal»); *ümsel juχ* szék («ülő fa»). — I. *ōmsem* «sitzen» C. — L. *amésvol*.
ol (KO., S.): *il novti ol* древняя вещь (régí holmi), *ma olom birtokom*, мое имущество. — ÉO. *ot*, ÉV. *ut* holmi, *đolog: amutém* az én holmim; enyém.
olne свинець (őn); *neg-olne* олово (ólom). — ÉV. *qln* ezüst.
ort (S., KO.) старшина (sztarsina, kerületi főember); *ort-ku* начальникъ (elöljáró); *ortel pente* (S.) *hozinin* (gazda) || *ortéy wqč* fejedelmi város. — ÉO. *ürt* «herr» A.

U, Ü

- uχ* (K.) голова (fej). — L. *qx, ok*.
uχeltéval (S.) лаять будетъ (ugatni fog). — ÉV. *ūt* «ugatni».
uj: *usém* видѣль (láttam); *ujentelme* видимая (látható); *ulim* вижу (látom); *kassej unte sém-köχ* ember látó szemgolyó. — *ujem* «sehen» C. — ÉV. *vaj* id.
uč (K., S.) лопать (ruha); *tan-uč* menyasszonydíjkép adott ruha. — *uč* id. C.
učč ловушка (vad- v. halfogó szerszám); *vajex vėlte učč* (általólő szerszám), *khul-vėlte-učč* «halölő szerszám».
ut (K.) ягода (bogyóféle). — I. *ūt* S. *ül* «heidelbeere» C.
ussilem позъваюсь (ásítok). — ÉO. *üsétlalem* id. — ÉV. *ūsint* id.

unt (K.), FO. *wont* (K.) урмань (sűrű erdő, vadon). — I. *unt* «festes land, wald, hügel» C. — L. *vant*.

ulem (V.); *jem u.!* (Jg.) прощай! (köszönés búcsúzáskor). — ÉV. *jámés ülém!*

upét (K.), S *ávét* волось (haj); *me hautém jorçlim* hajamat vagdalom. — ÉO. *üpét*. ÉV. *ät* id.

ur ураль (meredek part, hegyszakadék). — ÉV. *ur* hegy.

ur-ku a leánykérőbe küldött ember, свать; *ur-jax* (nász-nép); *ur-soç* a kérő követek botja, посохъ || *vort-jax* násznép. — ÉO. *ürt* «freierwerber». A.

urunghi (K., KO.) воронь (varjú); *urëy-iki* id. — ÉV. *urin-ëkwä* id.

uri (V.) протокъ (folyóág); *stariça* (régí folyómeder). — ÉV. *urei* id.

uri-wont (FO.) подгорной лѣсъ (hegytövi erdő).

urma (L., S.) gyöngyös kesztyű.

ünk (V.) fajt. — L. *ënggh*.

ümel пискозобъ (cyprinus phoxinus, seegründling). — *imel* cobitis fossilis. C.

ül (S., KO.) нижный (a folyó alvidéke felé eső): *ül pëlek* (alvidéki táj), *ül-ku* alvidéki ember; *Ül-jax-Jaxën* a Nagy-Jugau folyó || *ül-vüçillem* leszállók (lovamról) = ÉV. *jölü va'ile'im*; *ül-vertë* похоронить (eltemetni). — ÉV. *jol* al.

ülç: *üljëm, ülzil* feleségem a fiatalabb nőtestvéremet hívja így.

ült (Jg.) üllő. — ÉO. *ilt* id. A.

ür-je nggh (S., KO.) kilencz, *ür-sat* kilenczven. — *är-jonggh* «neun». C. — L. *ar-jonggh, ejër-jonç*.

K

kakkel bátyám fia, így hívja a nőtestvér a fítestvér fiait. (talán a végzet már harm. sz. birtokosrag.)

kager пеликанъ (gödény). — *kägal* «weisser storch». C.

kaçé-çureç svätý stariçkъ (szent öreg). — v. ö. ÉV. *çumrés* emberke.

kajër (K.) полъ (padló) | *kajiruy tüi* házfedél és padlás. — v. ö. ÉV. déli vogul *kär*, ÉV. *çar* földszin.

kajni (V.), K. *keñe* комарь (szúnyog). — *kaiji* id. C.

kāt (S.), VJ. *khat*, K. *çat, khät* ház, *ruçk*. «orosz ház», melyben t. i. kemence van, *mök-k*. földház, *çuzalëy k*. tüzhelyes ház, *çarom-k*, K. *çarem-çat* templom, *çarom-kattëy püçët* egyházas falu, *pöçër-khat* (VJ.) рубленная изба (ácsolt ház), *pöteglëm kät* (S.) казамать (börtön), *khqney kät* (S.) потолокъ; *çat-çar* (K.) полъ (padló) | *katali* (S.) домикъ (házikó). — S. *kät*, I. *çöt, çät* id. C.

- kat* (KO.): *juntép-k.* a hattyú szárnycsontjából készült tű. — v. ö. *kqt* kép.
- katén* (FO.) taplótartó zacskó.
- katen* (KO.) kettő, *katyet-jon* tizenkettő.
- kattaxintes, kattaxintes, kalaxintes* остался (fönmaradt). — *zaidem* verbleiben. C. — ÉV. *zült-* maradni.
- kattleftal* (S.): *nul-k.* бракъ (házasság).
- kas* глухарь (kakasfajd). — *zōs* entenart. C. (v. ö. török *kaz* lúd.)
- kas si, kqssi, kesi; kassejna* человекъ (ember); *tqrom-pöghel-kqsei* istenember; *khqnta-kesi* osztják ember. — (V. ö. tatár *kēsi, kīsi* férfi; a vogulban: *vit-kēs* «vízi manó», tkr. «vízi ember».)
- kass em* (S.) находка (lelet, amit találnak).
- kan* fejedelem; l. *zan*.
- kan ek* брусника (preisselbeere).
- kan en, K. khonēng* берегъ (part). — ÉO. *zōnēn* id. A.
- kan zēng* tarka; l. *zanž*.
- kam, kham* гробъ (koporsó). — ÉO. *zom* «ausgehöhlter baumstamm; *zala-zom* sarg.» A.
- kam čif* (S.): *nur-k.* szijostor, melylyel a lovat hajtják.
- kar-jingel* (S.) vastag nyírhéj ékesítve. — *kār* «rinde, borke». C.
- kari, K., KO. kōri* стерлядь (tokhal). — ÉV. *karej* id.
- karnil* котъ медвѣдя (talán: jegesmedve).
- kalu, KO., S. kalēp, K. khqtēp, khotēp* сътъ (háló), *lompekalu* сътъ съ наплавами (ragás háló). — *zōdap* id. C. — ÉV. *zulp* id.
- kal ek* (VJ.) медве-кость (csont). — (v. ö. tat. *kalak lapoczka-csont*.)
- kalésellam* (?) кашлю (köhögök). — *zūdesem* «husten». C. ÉO. *zūlemalem* id. A.
- kalentelem* (S.) ночю (háló). — S. *kūlem* nacht zubringen. C.
- kali velēm ku* (KO.) человекъ убилъ (embert ölt férfi). — ÉO. *kali* «blut». A. — ÉV. *kēlp* «vér».
- kalm a kis* erdő, melyben folyó van.
- kq* (K., KO.) мужикъ (férfi, ember); *punung kq* szörös ember; (KO.) волкъ (farkas); *tures-kq* купецъ (kereskedő). — L. *ku. kqjell em* шагомъ иду (lépésben megyek).
- kqjim, kqjēm* (VJ., KO.) ikrázó hely a folyóban; *kqjim-var* ikrázó куря (folyóöböl); *Kqjim-Jqzēn* (folyónév). — ÉV. *zūlēm* id.
- kqjival* (K.): *khul k.* рыба перестится (a hal ikrát vet).
- kqčqktalu: kalu k.* сътъ поставимъ (hálót állítunk).
- kqčēng* сухой (száraz). — ÉO. *kašl-* «trocken werden». A.
- kačēp* (K.) medve-кишки (belek).
- kqt* (VJ.), K., KO. köt kéz; *kqtken-kurgen tērgel* ломота

(rheuma); *jemsi köt* jobb kéz, *pöxi köt* bal kéz; *köt-jozemsem* kézadás, *peghel kuqt* a kovács fogója; *köt-sqr-vqz* karperecz. — I. *kēt*, S. *köt* id. C.

k q t e n, I., K. *khqtañ*, *çqdañ*, S. *kateñ* tatár; *Kateñ-Es* Irtis (tkp. «tatár Ob»); *kqteñ khu* tatár ember; *khateñ jaç* t. nép; K. *çqdañ oçcēm* татарский платокъ (tatár kendő, sál); *kqitten mator* tatár богатырь (hős). — S. *katañ* id. C. — ÉV. *çatañ* id.

k q t e m-n o y g szájpadrás. — v. ö. ALV. *kwqlēn*, KV. *khwo-lēkh* id.

k q s (VJ.) csillag, medveszem. — S. *kōs* id. C. — v. ö. ÉV. *sqw* «csillag» és «medveszem».

k q s (KO.), K. *çus*, *khus* húsz; *çus-ej-et* (K.) huszonegy; *kqsmēti* huszadik. — S. *kōs*, I. *çūs* id. C.

k q n q n (K.) a medve hátsó lába.

k q n t q ç osztják; *k. erēç* o. ének. — L. *khqntq*.

k q n a r (VJ.) глухарь (kakasfajd)-féle madár: nem eszik, csupán a bőrét húzzák le, melyből subadisz készül. — v. ö. ÉO. *kalñor* «möwe». A.

k q p p q ç «серди» (sic!), «(?) tüdő». — v. ö. ÉV. *çqpsi*, KV. *khqpsi* «tüdő» és KLIV. *khqpsi* «halhólyag».

k q l l ē смерть (halál). — ÉO. *çala* «todt, verstorben» A. — ÉV. *çālā* «holttest». — L. *çatai*.

k q l ē n g s a могила (sír).

k q l ē m, (S.) *khqlēm*, K. *khutēm* három; *khqlēm-jōngh* (KO.) harmincz; *kqlēmpe* (S.) háromszor | *khqlēmētē*, K. *khutmētē*, S. *kulmētəç*, *kulmētē* harmadik. — S. *kōlem*, *kūlem*; *kūlmet* id. C.

k q l i u, *kaleu*, KO. *khalip* выдра (vidra); *nighēl-khalip* (KO.) летучая выдра («röpülő vidra»).

k q l a ç, *kalləç* воронь (holló). — S. *kōlak* id. C. — ÉV. *çulaç* id.

k q l l i k: *khqtēç*, K. *çaleu* мартышка (halászmadár). — S. *kallek* «meerschwalbe» C. — ÉV. *çalleuw* halászmadár.

k q r, *kuqr* печка (kemence). — I. *kōr* id. C. — ÉV. *kūr* id.

k ä u (K.), S. *kōç*, FO. *kōgh* камень (kő); бисерь (gyöngy); *mon-kōç* tökgolyó; *tughē-vérte-kōç* (S.) tűzcsináló kő, kovakő; *kōgh-put* cserépfazék; *kōgh-sem* gyöngy; *kōgh-ur* уваль (magas, meredek sziklahegy); *kävīng pos* бисерная рукавица (gyöngygyel kivarrt kesztyű); *kävīng seu* gyöngygyel berakott hajfonat; *kävīng nuç* gyöngygyel hímmzett posztó. — I. *keu* id. C. — ÉV. *kaw* malomkő.

k ē g h e, *keghi* (VJ.) колотушка, halverő sulyok (melylyel t. i. a fejére ütnek, hogy a ladikból ki ne ugorják). — I. *kawa*, S. *kewi*, *çawi* «hammer» C; S. *kewel*, *kowel* «holzmörser». C.

keghöl csésze.

kegli kelepceze (?)

k e s s e ç ножикъ (kés). — I. *kēçe*, S. *kāçeç*, *kōçeç* id. C.

kētkēn kettő | *kimteke* másodík — I. *kāden*, S. *kātzen* id. C. *keskēn* (VJ.), S. *kösken* дорожка (czafrangos horog), *kösken-pügel* a k-horog madzaga. — KV. *käskēn* (l. leírását: Ethn. IV, 307.).

kenpellem: *qz k.* кланюсь (hajlongok, fejemet hajtom).

kēl: *süng kēlvel* солнце воскобить (a nap fölszáll).

kēli сятло (világosság van), *kēlemtés* видно (látható lett). —

ÉV. *kēli* fénylik, látható.

kēlse трубка (pipa). — S. *kansa* id. C. — ÉV. *çansä* id.

ker- (VJ.): *sart kerente vene* csukafofogó csákllya. — ÉV: *kēr-«fűzni; beleakadni.»*

kersen (K.) корыто (teknő, válú). — KV. *kersēn* id. — *korsan* «trog». C.

keremse «ракетникъ» = *peçer* (ракитникъ = *cytissus alburnum*, dudafürt). — *keremsa*, *keremse* «ruthé» C. (v. ö. ракитина «ruthé»; *pedar* «eberesche» = ÉV. *pa'är*).

kiürri, *kiuri* (J. KO.) прорубь (lék a jégen). — S. *kiuri* id. C.

kiñ: *etté-k.* (V.) оспа (himlő). — ÉO. *çén* «seuche, pest»; — magy. *kin* (török eredetű).

kil, K. *kił* поберка (nyírhéj-doboz).

kils сорога (vörösszemű konczérhal). — S. *kils* «barbe». C.

kiri v, *kiriv-juw* завозна, гребь.

kirgi z-tqñ-jaz (népnév; a középső rész. P. szerint «tatár» = *çatan*).

koç (S.), Jg. *kugh* долгой (hosszú); *kokke*, *kokka* (S.) дальпе (messzebb); *koçen* давно (régén). — S. *kouç* «weit, entfernt», *kokko* «weithin». C.

kočēng naç мурашки (hangyatozás, apró hangya). — ÉO. *çasça* «ameise» A. — ÉV. *çasçuç* «hangya».

kon брюхо (has). — ÉO. *çon* id.

konč köröm. — *kunč* id. C. — L. *kunži*.

kol (S.) ель (szurokfenyő); *kolēng* еловой (fenyves). — S. *kol* «fichte». C.

kolék (V., Jg.) két rénbőrből összevarrott suba. — *kēle* «maliza». C.

koléka (V.): *vüs-k.* золотуха (görvély, skrofula).

korr tiszta болото (mocsár).

korr: *veñém-korr* nyírhéjből készült álarcz a medvetáncznál. — ÉV. *çuri*, KV. *khwaç* alak, kép. — ÉO. *çör* «bild». A.

korēgh (VJ.) орель (sas). — L. *kurék*.

kōēñ песецъ (eisfuchs, steinfuchs). — I. *kāñ*. S. *kōñ*, *kōñ* id. C.

kōç, *kōgh* kő; l. *käu*.

kōghōi, *kōghi* кукушка (kakukmadár). — S. *kagi*, *kogi* id. C.

köghert- (S.) вариться (főni). — S. *köverl-, köverl-* id. C.
köghul (FO.) ковшикъ (merítő kanál v. csésze), melylyel a
 vizet merik — v. ö. S. *konkai* «kelle». C.

köč (VJ.) барсукъ (borz).

köči (VJ.): *setem köči szemem fáj; eiga köčegé!* охъ,
 болитъ! (óh, de fáj).

köt kéz; l. *kät*.

köt: k. *kat* средній домъ (középső ház). — *kut* «zwischen-
 raum». C. — L. *kutép*.

köser kártya. — I. *kiser*, S. *keser*, *koser* id. C.

köskén horogfajta; l. *keskén*.

köste-nál (F. O.) villa alakú nyíl.

köplök (K.) medvefej.

kömleç, S. *kümlüç* россомаха (ursus gulo, vielfrass); *Küm-
 liç-Jaçon-püçét* (falu neve). — S. *kimdek* id. C.

kölem своякъ, így hívom feleségem idősb és fiatalabb fi- és
 nőtestvérét; *jem kölem* (jó sógorom); *külkém* зять (a testvér férje,
 sógor), feleségem idősb fi- és nőtestvérei engem hívnak így (a vég-
 zet 1. sz. birt.-rag). — I. *küda*, S. *küdi* «schwager». C.

köréç, K. *kürüç* мешекъ (zacskó); *mon-köréç-soç* here-
 zacskó; *siç-soç-köréç* bőrzacskó, — EO. *çer, çera* «sack, säckchen»;
çer-soç «beutel». A — EV. *çuri'* (çurç-) id.

ku (S.), K. *khu* ember; férj; *ma kuet* az én férjem; *ok-ku*
 хозяинъ (gazda); *ort-ku* начальникъ (előljáró); *ur-ku* a leány-
 kérőbe küldött ember; *num-ku* felvidéki e., *ül-ku* alvidéki e.; *pa ku*
 (S.) посторонный (idegen); *jarghan-ku* szamojéd; *müçeng ku* (KO.)
 воръ (tolvaj); *kali-vələm-ku* gyilkos; *lokheng khu* (K.) lovas e. —
 L. *ka*. — S. *kui, ku* «mensch». C.

kuçrtéç faalkotmány, melyben a rókafiókot nevelik.

kukuk: лебедь заревълъ k. (hattuyú hangja).

kukél сырокъ (halnév).

kuçli gége.

kuj kan, him: *kuj emr* (VJ.) кобель (kan kutya), *kuj tutkuruç*
 (S., KO.) пѣтухъ (kakas).

kuj (K. S. KO.), *küj*; *khuj* чистое болото (tisza mocsár),
 mely körül erdő van; *küj* id. — *kui* «morast». C.

kujike комаръ (szúnyog). — V. ö. *kaçii* id.

kujip (K.) бубень (büvölő dob). — EV. *koçp*, KV. *kwäjp* id.

kuçörki, VJ. *kutérke* бурундукъ (csikos evet); *kutérke-
 saçén* a medve orrlíka. — I. *kular*, S. *kutker* «fliegendes eich-
 horn». — EO. *kuşar* «sciurus striatus». A.

kut (S.), K. *çat, khat* hat; *kut-jönggh* hatvan; *kutmété, kut-
 mötäç* hatodik. — I. *çüt*, S. *küt, kütmet* id. C.

kutép средній (középső); *Kutép-püçét* Közép-falu, *Jaçon-*

kutép-pūçet Jugan-középi-falu, *Sar-kutép-p.* mocsárközépi falu. — *kuttep* «mitte». C.

kutñi (K.) средній (közepső).

kutšujem (K.): *luçk me kutšujem* дяволь меня смутиль (az ördög engem megzavart).

kuslem (S.) hugyozom; *veré-khosta-non* (KO.) vérhugyozó pina (káromkodás leányokra). — *çosem*, ÉO. *çoslem* id. C. A.

kun medve-шерсть (szőr). — v. ö. votj. *gon*, zürj. *gön* szőr, gyarju.

kun ži-pam (VJ.) щетная трава («fésűfü»; vlni tövisféle); *kunžing nāt* (K.) karmos nyíl, horgos nyíl | *künčif* (Sz.): *qç-k.*, *qk-kénčif* гребень (fésű). — *kunč* «nagel»; *kunžep* «kamm». C. — L. *konč*.

kun gi könyök. — S. *kunçni* id. C.

kunp (S.), K. *khunp* валъ (vízhullám). — S. *kunb*, I. *çunp* id. C.

kule (S.) всё (mindnyájan).

kultem-kul-soçon (VJ.) medve-mozgъ (agyvelő); коженка варенной рыбы (főtt hal bőröcskéje).

kulmetaç harmadik; I. *khutem*.

kur, *kür* láb; *küri-jaç* lábujj; *kurre* пешкомъ (gyalog); *kur-em*, *kürüm* lépés. — *kur*, *kurem* id. C.

kuraset (S.) красивой (szép).

kurék, VJ. *korég*, *kuroç* орелъ (sas); *raçpeug k. çai k.* — *kuruk* id. C.

kurri (Jg.) teknő. — ÉV. *kiur* váluforma tál.

kuruk csukafogó horog. — v. ö. крюкъ «horog».

kuruç: *tut-k.* курица (tyúk). — v. ö. votj. *kuräg*, *kuräk* id.

küül-juç скрипка (hegedű).

küvél (S.) останемся (megmaradunk); *küccés* (S.) остался (megmaradt); *kült* maradni. — ÉV. *çült*.

künč (Ig.) rénbőr-harisnya. — *kenč* id. C.

künt (S.), K. *çent* nyírhéj-puttony, melybe tárgyakat raknak. — *çaint* «korb aus birkenrinde». C. — ÉV. *çünt* háti puttony, batyu.

kün- (K.) копать (ásni); *künem sap* бонанной истокъ. — S. *kin-* id. C.

küm (K. S.) на улицу (ki, az utczára), — *kēm*, *kīm* «hinaus». C.

kvöl (VJ.) слово (szó, beszéd). — ÉO. *kel* «wort, nachricht». A.

Kh, X.

khai, *çaj* (K.) мужикъ (férfi, ember); *çaj-çijet* (K.) id.

khajet, *çajet*, K. *çijet* (ember). — *çaj-çijet* мужикъ (férfi),

neng-zijet баба (asszony); *mung zaiete* родственникъ (rokon; «a mi emberünk»). — *zajat* «mensch» C.

khautép богатырь (hős).

khaulang kacsaféle.

khāt, *zāt* ház; l. *kāt*.

khān (K.), S. *kan* царь (czár, fejedelem); *kan-néjeng wac* (S.); *zan-iki*; *kan-mit* (S.) штрафъ, плата царя (büntetéspenz, császári fizetség). — S. *kan*, I. *zon* id. C. — ÉV. *zān* id.

khānē: *khul-khānē jūz* промышлять (halászni).

khānē (K.) hímzés; *khanda kh.* osztják hímzés, *rud kh.* orosz h.; *mejet-kh.* mellhímzés (az ingen); *tirem-kh.* kebelhímzés | *khanziing*, *zanzieng*, S. *kanzieng* hímzéses; *tarka*; *z. voj* чулки (hímzett harisnya); *z. jirnis* hímzett ing; *zanda zanzeng* osztják hímzésű; *kanzieng kōz* пестрый камень (tarka kő) | *kanzarp* писано (iratos). — ÉO. *zanda*, *kandā* «stickerei» A. — *zanzey* «bunt» C. — ÉV. *zansä*, *zansiŋ* id.

khām koporsó; l. *kam*.

khār, *zar*: *zāt-z.* полъ (padló). — I. *zar*, S. *kara* «feld, ebener platz» C. — ÉV. *zar tér*, *ma-zar* földszin.

khār жеребець (csödör). — ÉV. *zār* bika, csödör.

khār űe malicza-suba.

khāt, *zāt* hat; l. *kut*.

zātai (K.) покойникъ (halott), *zātēm Xuntä* старица (holt Kondaág). — ÉV. *zālā* id. — L. *kalle*.

khātél (K.), S., VJ. *kātél* солнце; день (nap); *khātél-jor* полдень (dél); *molayél ilpélé khātél* tegnapelőtt; *khutméte khātél* holnapután; *tarom-khātél* (S.); *zāt-ime* (K.) солнце (nap; tkr. «Naranya»). — I. *zāt*, S. *kał* id. C.

khātēŋgh (KO.), *khātŋng* лебедь (hattyú). — I. *zōteŋ*, S. *kōtteŋ* id. C.

khātān tatár; l. *kātēn*.

khātép háló; l. *kalu*.

khāttež halászmadár; l. *kallik*.

khānem (K.) сватавщикъ (leánykérő). — ÉO. *zanēm* «freiberber». A.

khāntā (K. V.), S. *kandā*, KO. *khanda*, Jg., FO. *khandäz* osztják; *kondai vogul*; *kh. khu* osztják ember; *khāntā-kesi* id.; *khandäz-jaz* o. nép; *khandäz vāzle put* rézüst. — I. *zanda*, S. *kanda* id. C.

khālentelim слышу (hallom). — I. *zūd-*, S. *kūl-*, *kōl-* id. C.

khent, *zent* nyírhéj-puttony; l. *künt*.

khotép háló; l. *kalu*.

khos-, *zos-* hugyozni; l. *kuslem*.

khonēŋg part; l. *kanēŋg*.

khollé rénláb-bórból készült пимы (botos).

khor (K.) плеча (folyóvonal).

khember; l. *ku*.

khuj mocsár; l. *kuj*.

khutém három; l. *kałém*.

khús hús; l. *kas*.

Khuntä, *Xuntä* (K.) Konda (folyónév); *Xuntä-jax* kondai nép.

khunté, *zunté* когда (mikor) | *khuntépenté* никогда (soha). — I. *zun*, S. *zunti* «wann». C.

khump hullám; l. *kump*.

khul, *zul* (K.), KO., S. *khul* hal; *khul-voj* (V.) варка (olvasztott halzsír); *sqmëng kh.* (KO.) nyelmalazacsz; *äi kh.* чебакъ (csabakhal) | *khuli put* рыбной (halas) üst. — I. *zul*, S. *kul* id. C.

khulém: *sém-kh.* szemöldök. — ÉO. *sém-zulém* id.

khulténg завтра (holnap).

J

jakken-juz малина (málna).

jax народъ (nép); *Es-jax* szurguti osztják; *Khandäx-jax* (Jg.) osztják; *Joxén-jax* jugani nép; *Xundä-jax* (I.) kondai osztják; *Vax-jax* a V. folyóvidéki nép; *Tém-jax* a Tym-melléki nép; *Aj-Jaxén-jax* a kis Jugán mellett lakó nép; *Sargat-jax-puxét*, *Tém-jax-p.*, *Entlimé-jax-p.* (falunevék). — *tqrom-jax* nép; *num jax* felvidéki; *ül-jax* alvidéki; *jarkan jax* szamojed; *tom-jax* семейство (család). — *jax-puxél* могила (sír); tkp. «nép-falu»); *jax vent jung* embereket ölő istenke. — ÉO. *jax* «leute». A.

jaxém боръ (fenyővel és nyírfával benőtt homokos vidék). — *jaxém-jax* mindkét oldalról боръ. — *jāgam* «heide, steppe». C.

jaxon, *joxon* (S.), Ig. *jaghon*, VJ. I. *jaxén*, V. *joghon* рѣчка (folyó). — ÉO. *joxan*, *juxan* id.

jajem fejsze; l. *jejem*.

jaghél (V. VJ.) береза (nyírfa). — V. ö. *jüxel* czirbolya-fenyő.

jaghor кривой (ferde, görbe). — S. *jagraj* «schief». C.

jätém (K.) неводъ (gyalom). — *jādam* «zugnetz». C.

janlem пью (varrok). — S. *jantlem* id. C.

javel нечистой духъ (tisztátlan szellem); ha a villám стрѣла-ja (nyila) ütött le. — ÉV. *jelvel* szellemféle. — V. ö. orosz дьяволъ «ördög».

jalvol, *jäilval*, *jüilvol* (S.) стоять (áll); *tetti jével* (S.) дѣлать будеть (tenni fog); *me jellem én* állok; *juxota jemelne* (S.) . . . еталъ (. . . kezdett). — ÉO. *lailem*, *loilem*, *löllem* «stehen» A. — ÉV. *lül*.

jar (VJ.), KO. *S. lar*, *lar K. tor*, Jg. *sar* соръ (folyóaradvány); *jar khul*, KO. *lar-khul* муксунъ (halfaj). — ÉO. *lor* id. A. — ÉV. *tür* tó.

jar êz-pöz ериъ (sérincz-fiók); l. *jeroz*.

jar êm: *pui-j*. segglyuk.

jar ghan (FO.), Jg. *jar gan*, S. *jörén*, KO. *jerghan* szamojéd; *j. khu*, *j. jaz*; *noj séng jar ghan jaz* «nyusztos szamojéd nép»; *jar gan sák* szamojéd suba rénbörből. — I. *jaran*, S. *jar gan* id. C.

jar çét (K.), V. *joghêl*, FO. *javol* лукъ (íjj); *wüctelem jazulêp lunç* kifeszített íjjú bálvány; *jughêta khu* сръблецъ (íjjas ember), bálványnév. — I. *jogot*, S. *jaugol*, *jogol* id. C.

jaç ujj; *küri-j*. lábujj; *ölle j.* nagy ujj; *kutu j.* közép u., *tom-pelez j.* v. *némlez j.* a középső ujj másik oldalán levő ujj, névtelen ujj, *peç j.* hüvelyk u.; *uçan* (valamelyik ujj?). — I. *tui*, S. *loi* id. C.

jalêmsê м у к р а л ь (elloptam). — I. *tötmem*, S. *lutmem* «stehlen». C. — ÉO. *lölêmem* id. A.

jar, *jor* середина (közép); *tily-jor-iki* télközépi hónap; *tarom-jar wont* égközépi erdő; *khâtel-jor* полдень (dél).

jeuç (KO.), V. Jg. *jöz*, VJ. *juç* окунь (sügér); *jeveng jâçe* (K.) окуньная рѣчка (sügéres folyó); *jökkeç-jaz* (FO.) окуньный народъ (sügernép). — S. *jeuç*, I. *jeu* id. C.

jeurk-eç (FO.), *jörg-eç* tizenegy; *jörge-kêtken* tizenkettő | *jörg-ejmetê* tizenegyedik. — *ja-çat-jon* id. C.

jêça (L), FO. *jêghe*, KO. *juçe*, VJ. *jüçä*, *jüçei*, *jüghei* рѣчушка, рѣчка (folyócska, patak). — *jeaga* «kleiner fluss, nebenfluss». C.

jeçêl: *me jêçlê* мои родители (szülöim); *jeçêlam* семейство (családom); *jêghêl-öghuj* сестра (nőtestvér). — ÉO. *jä'i-âri* nőtestvér.

jegut- (Jg.) löni; *me jegutsê* — *jêwdem* «schiessen». C. — ÉO. *taklem* id. A.

jêgh-: *jênk jêghelt-soçêl* vízmerítő nyírhéjedény. — ÉV. *jöçt-meriteni*. — L. *jöçn*.

jêghurêgh (FO.), *jöçurögh*, *jögrêç* волкъ (farkas); *ur-jêghurêgh-sempe lung* (FO.) erdei (материкъ) farkas szemű bálvány. — I. *jeura*, S. *jeureç* id. C.

jêçk viz, — L. *jênk*.

jeçg (KO.), K. *jong*; *jönç* tíz | *jönghmetê* tizedik | *jönghpe* tízszer. — I. *jon*, S. *jeuç* id. C.

jeçg, FO. *jônk* ледъ (jég); *jônk-sangte* jégmerítő; *jeçg-tü-ike* (VJ.) hónapnév; *eleng-jeçgêl-peçil wit*. — *jênk* id. C.

jênkavê весело; *jeçkaus verintelu* игрушку дѣлаемъ. — *jantkem* «spielen». C.

jeçgmüt веретено, orsó; *j. moç* a végén levő fa (orsó)

karika?). — I. *jēnet*, S. *jeunet*. «spinnrocke» C. — ÉV. *int.* — L. *jōnghe*.

jēngél, *jōngél*, VJ. FO. *jüngel* лукошка изъ бересты (nyír-héjból készült kosárka, ill. dobozka); K. *jīngjet* ведро (veder) nyír-héjból készítve, S. *kar-jingel* id. vastag nyír-héjból; FO. *kar-jüngel* id. — I. *jīngjet*, *jēnet*, S. *jīnet* «runder korb».

ježe (FO.) средина (középrész); *tülü-ježe-tüliš* télközépi hó-nap. — S. *ječe* «mitte». C.

jeterg hi, *jetringi* пальникъ, косачъ (nyírfajd). — *jedernai*, S. *jeterni*, *jeterki* «auerhahn». C. — déli vogul *jättri* id.

jettép (FO.) kőpjaszerű fegyver (?).

jessužél kisbíró, помощникъ, есауль. — ÉV. *jasewolá* id.

jent ячень (árpa). — *tant* «getreide, korn» C. — ÉO. *lant* id. A.

jejem, *jejim* (FO.); KO. *lalem*, *jajem* топоръ (fejsze). — *tājem* «axt» C. — ÉO. *lajim*, *lajem* id. A. — ÉV. *lajim* id.

jevész филинь (bagoly). — I. *jiba*, S. *jipež*, *jivež* «uhu». C. — ÉV. *jipi* id.

jēvet (S. J.), KO. *lepét*, K. *tapet* hét; *jēvi-jōng* (sic!) hetven | *tapét-jōng-tapet* *ajkél* hetvenhét beszéd | *jēvetémété* hetedik. — I. *tābet*, S. *lābet* id. C.

jem jó; *j. iki*; *j. žaj* (K.) derék ember; *jem ver verta kasi* mester, плотникъ (ács; tkr. «jó munkát készítő ember»); *jemsi köt jobb kéz*; *jem ulém!* köszönés távozáskor | *jemész*, *jemmék* хорошо (?) jól. — *jem*, *jemm* id. C.

jér ér; *véréng-j.* vér-ér, *mög-j.* червь (földi giliszta; tkr. «földi ér, gyökér»). — L. *lér*

jert (K. S.) дождь (eső). — *jert* id. C. A.

jer mak (KO.) шедкъ (selyem); *j. tope* selyemruha. — *jer-mak*, *jirmak* id. C. A. — ÉV. *jarmak* id.

jer me (S.) нужда (szükség). — ÉV. *jarém* id. — ÉO. *jer-mat* «eng». A.

jern as, *jernäs* ing. — L. *jirnäs*.

jēlu (S.) свѣжій (fris, új). — KV. *jēpel*; *ilpel* új. — V. ö. *ilp*.

jeling nova военный вѣкъ (hadi kor). — Talán csak a *jel* «elő» képzése = ÉV. *ēlnij nqt* «korábbi idő» (melyben t. t. hadakoztak = *žqntlēnē jis* hadakozó kor).

jerghan szamojéd; l. *iarghan*.

jerož (V.) ершъ (sérinczhal); *jarész-pöz* (sérinczfiók); *jerekeng nqž* sérinczes (folyóág).

jēri-jōng kilencz; l. *ejer-jōng*.

jiz, *jigh* 1 atya: *me jighem* (S.), K. *jivem* atyám; *jighél énti* atyja nincs, árva; *jighél-paž* братъ, *ökkom j. p.* bátya, *ölle j. p.* öcs; *ji-kujem* (Sz.) другъ (barátom); *tqrom-jighél* «istenatyja». —

2) medve: *jix vérém pare* (S. KO.) medvetor. — *jig, jix* id. C. — L. *ix*.

jikkil nagyatyja, родной дѣдъ. — L. *iki*.

jigh- (S.) enni. — L. *i-*.

jijk, K. jéyk, I. jiyk, jöyk вода (víz); *sém-jöng* könny; *canki jénkeptor* (K.) Тѣлой соръ (világos vizű tó); *mis-uz-jiyk-puxét* Тыкова (Tehén-főviz-falva); *ésém-jiyk* tej («csecs-víz»); *ix-jöyk* medve-salo (háj); *jiyk-tai-tülés* (FO.) Péter napja körül való hónap, midőn nagy vízáradások vannak; *jiyk-tüi-iki* (KO.) id.; *jing-veséx* чернеть, kacsaféle (éjsz. vog. *tür-säl'*); *jiyk kolavel* вода душится (a víz megromlik, ihatatlanná válik=vog. *zāli* «meghal» Miklós napja körül). — *jiyk* id. C.

jikyker kar; *joy-j.* felkar, *il-j.* alkar. — *teyer* «schulter» C. ÉO. *layker* id. A. — L. *teyker*.

jinkuru egészen árva (?). — V. ö. *lenka* «armer». C.

jingget veder; l. *jéngel*.

jinggal: *me jingalem* иду (megyek) | *jokk-jingáltés* (S.) при-несь (vissza hozta) || *süng jingaval* солнце садится a nap leszáll) | *jinghat-süng-tgrom-pelké* napnyugati tájék. — *jiv., juv.* S. *jig-, jug-* «kommen». C. — L. *jövel, južovql.*

južovql.

jinglin (FO.) полкъ (sereg).

jinglef (S.) кладъ (rejtett kincs). — *jinktep* «eine stelle, wo man verborgene schätze vermutet». C. — L. *inglev*.

jitpering vot (K.) keleti szél.

jivel lenke лѣтучая бѣлка (röplő evet).

jilp-ong-puxét (S.) живущее устье-falu, не замерзаетъ (eleven vizű, be nem fagyó torkolatos falu). — ÉV. *jélp ép*.

jir, jür véres áldozat; *jir torome vérlí* istennek áldozatot ad; *me jür vérsém* прикладъ далъ (áldozatajándékot adtam). — ÉV. *jir* id. — L. *jürey.*

jiring töi вершинка (csúcs, folyóeredet).

jirnäš (K.), V. Jg. *jernas*. S. I. *jernäs, jirnäs* рубаха (ing); *zanžän j.* himzett ing, *tenker-paylinp j.* (K.) váll-gombos (?) ing; *tüt-čup j.* (K.) половина рукава-рубаха (fél ujjas ing). — I. *jirnas*, S. *jernes* id. C.

jokk (S.), *joy* назадъ (vissza); *jokken hátul* (?); *joypa-rögim-sém* назадъ бросилъ (visszadobtam); *jokk kät hátsó szoba* (léveng *kät ahol a tűzhely van*). — I. *joy*, S. *jok* «nach hause», *jokon* «zu-hause». C. — ÉV. *jüw* vissza; be; a házba.

jogérgéltés (S.) обманулъ (megcsalt) ?

joyon, johon folyó; l. *jažon*.

joyemsem: *köt j.* (S.) kézadás szerződésnél.

joyemlem: *laželne j.* (S.) ладомъ пощекалъ его.

joxér, KO. K. *saghèr*, *slaghèr*, *staghèr* кольчуга (pánczél-
ing). — ÉV. *lazèr* id.

jōxu сакъ (halmerő háló, szák). — ÉV. *jōxt-* «merni»
(vízből).

joxt- jönni; *joxtil tamna* доидеть (odaér), *jughitéx* (S.)
придите | *joxotutés* (S.) принесть (hozott). — I. *joxt-*, S. *jōgod-*
id. C.

jop удочка (horog); *khul-kenzi j.* (VJ.) lószőrrel való horog;
sar-jop csukahorog; *jopéng tox* (horgos tó).

jom, K. *jum* черемуха (prunus padus, zelnice). — I. *jūm*,
S. *jōm* id. C. — ÉV. *lām* id.

jol aki vorozитъ (varázsol), *jolvöl*, *hukkelvöl* важится (?);
jolte-kōjōm бубень (varázsdob), FO. *joltot kōjim* id.; *jolte kat*, *jolte*
peñ varázsdob, vagy a verője (?).

jor közép: l. *jar*.

joréx-: *me autém joréylim* hajamat vagdalom.

jorn-i-vax самоваръ (szamovár).

jōx sügér: l. *jeux*.

jōyk jég; l. *jeng*.

jōnkér краторъ; állatka (кротикъ, кротъ vakondok). —
V. ö. *teyer* «maus» C. — ÉO. *leggér* id. A.

jōnghe orsó; *suzén-verti-j.* fonalkészítő o.; *suzom jōngvel*
нитки прядеть (fonalat fon). — L. *jengmut*, *jōnax*.

jōngél nyírhéj-doboz; l. *jéngél*.

jōčong élém (S.) eres (ér) тѣло (test).

jōnax, *jōnek* (S.) веретье, верети (веретено orsó; v. ö.
jōnghe).

jōvel (S.) идетъ (jön), *jös* пришелъ (jött). — L. *jingal*.

jux 1) лѣсъ, дерево (fa); *jakkén-jux* малина (málnatő), *sum-*
mét-jux (L.), VJ. *somma-jux* nyírfa; K. *harit-jux* таль (fűzfa);
tarap-j., *torozop j.* журавль (darú alakú hárfa); *čomkoeng j.*
(VJ.) rovásfa; *jux-voj* (V. Jg.) древесное масло (olaj, tkr. «fa-
zsír»); *j. tüi* вершина лѣса (fatető). — 2) гробъ (koporsó). — *jux*
id. C. — ÉV. *jiv* id.

jūx, *jūgh* (S.) онъ (ő); *jughunem* онъ самъ (ő maga), *jugh-*
neme себѣ (magának); *jughe* ему (neki). — S. *leux*, I. *teu* id. C.
V. ö. *atemnam* «ich selbst», *atennan* «du selbst». C.

jux sügér; l. *jeux*.

juxe folyócska; l. *jéxa*.

jugh-eréx (S.) простая иѣснь (egyszerű ének), олона (?)

jughét új; l. *jaxét*.

juxovql (S.) elérí, *juxota jémetne* догонять сталь (utólérni
kezdte), *juxungal* догонитъ (utóléri); l. *jingal*.

junk (S. fölött), VJ. *jung*, FO. *lunk*, Jg., KO. *lunk*, S. alatt
tonk болванъ, дьяволъ, лѣпнй (bálvány, ördög, erdei manó); *Ur-*

jung-puzet (falunév), *Lung-p.* (falunév a Jugan vidékén), *Junke-lün* буюрь (domb) neve, *Jung-khameliu* (VJ.) tavacska neve, *Jung-lukover* egy halászczége neve; *junka pítés* a junk-nak досталось (jutott), *junk-pöre* (S.) a junknak adott ételáldozat, *junk-urve-ku* (S.) özvegy v. árva; *lung me kutsujem* (KO.) дяволъ меня смутилъ (az ördög engem megzavart); *jung-sur* bálványálló polcz. — *tonz* «tshude; götterbild». C. — ÉO. *longz* «götze, götzenbild». A.

juj (VJ.) наперстка, gyűszű. — S. *loi*, I. *tui* «finger». — ÉV. *tulä* ujj; gyűszű; gyűrű.

juta (S.) пара, духъ, gőz. — *tüt*, *läl* «geist, atem». C. A.

juntép, VJ. *jünte*; *jüntu* игла (tű); *juntép-kat* hattyú tü szárnyacsontjából; *jünte-nëme* tü-кошелекъ (zacsakó).

ju f, K. *tup* весло (evező). — S. *lup*, I. *tüp*. C. — ÉV. *tüp* id.

jul ротъ (száj); *jevët-julu-khul* «hét szájú hal», таймень. — S. *lut*, I. *tut* id. C.

julang: *vgzel-j.* halánték, тонкое мѣсто (vékony hely) | *julong-lus* pofaszakál.

jur un-ku (S. KO.) чиновникъ (tisztviselő).

jüze folyócska, patak; l. *jéza*.

jüxel (VJ.) кедръ (ezirbolyafenyő); *üghel* id. — V. ö. *jgghel* nyírfa.

jüng él nyírhéj-doboz; l. *jéngél*.

jüt, VJ. *jütu*, K. *tüt* рукава (ruhaújj); *köt-jüt* kézcasukló, *jaj-jüt* ujj-csukló; *jüt-juz* (FO.) a tetőzet oldalfái s a melyek a tetőzetet fedik a földi háznál. — ÉO. *lét* «ärmel». A. — ÉV. *tajt* id.

jür véres áldozat; l. *jir*.

jüreç: *jinke-jüreç-verti-loppe* (VJ.) fekete ruha, melyet vízbe dobnak (vízbe áldozatul tenni való ruha); l. *jür*, *jir* és *loppe*.

jüru шуба (suba): *ängton-kar-jüru-tqrom* szarvasbika-subásisten.

Č

čakan (Jg.) табакъ (dohány, tubák). — ÉO. *šagam*, *šayam* id. A.

čaxeče зукъ (tringa squatarola, brachvogel).

čanki jinkép tor (K.) Тѣлой соръ (világos vizű tó). — S. *san ki*, I. *šaya* «heiter, klar» C.

čac (K.) kacsafaj. — S. *čac*, I. *čoš* «märzente (anas boschas)». C.

čaméč (FO.) мохъ, тундра (moh, tundra). — S. *lant* id.

čanž (S.) веревка (kötél, madzag), *upët-čunže* (K.) szörkötél. — *čänšpan* «pechdraht». C.

čaver-pos (K.) лисица (róka)-bőr kesztyű. — I. *čaver*, S. *čë-ver*, *tever* «hase». — ÉV. *squr*, *sqwër* nyúl. — L. *čevur*.

čaras, S. *taras* море (tenger), *čaras-tong-peleçne* на той сторонѣ (a tengerentúl levő vidéken), *tughetëng t.* tüzes tenger. — S. *tāras*, I. *sōret*, *sōrot*. — ÉV. *sāris* id.

čqučqçé-juç смородина (szedertő). — ÉO. *šomši-rëç* «schwarze johannbeere». — ÉV. *sosi* ribiszke.

čqçe снѣгъ (hó). — L. *čot*.

čqçén ököl. — S. *tagan* «faust». C. — ÉV. *šayni* id.

čqi-kurek (KO.) большой орель (nagy sasfajta); *č.-k.-tüles*, *č. k. iki* (hónap neve).

čekqš kalapács. — tatár *čökeč* id.

čekim kokka (S.) дальше далеко (messzebbre, messzi). — *čikha* «sehr (or. шибко)»; *kokko* «weithin» C. — V. ö. vog. *saka*, *šak* nagyon, igen. — L. *čökke*.

čett (S.) теперь (most). — V. ö. KLV. *të-sit* ekkor, *ton-sit* akkor.

čenz кољно (térd); *činzakel* térden, на кољнахъ. — *čanč* id. C.

čevur (KO. FO.) заяць (nyúl). — L. *čaver* és *tęzer*.

čelwel: *čuye* č. villámlik. — ÉV. *saši* id.

čikail idősb nőtestvérnek fitestvére leánygyermek (talán már 3. szem. birt. raggal).

čipen мудроно (ravaszúl); *č. legelilve* én téged хитро проводу (furfanggal, ravaszúl elkísérlek).

čive (VJ.), *čivōç* мягкой стругъ черемухи (a zelniczefa lágy gyaluforgácsa).

čox варка; fele ikra, fele кишки (bél).

čot (KO. FO.); *torom-č.* снѣгъ (hó). — I. *tont*, S. *lant*. id. — ÉV. *tūjt* id.

čom (S.) морда (varsa); *Čom-pasel* (patak neve).

čomak kis szárított hal. — ÉO. *šomëç* «getrocknete fische». A.

čomél зарубка (rovás), *čomlōng juç* (VJ.) rovásfa. — ÉO. *šūmël*, *šōmël* «kerbe». A.

čomél (VJ.), *čumël* két lábú hombár; *Čomël-vač-jüçei* (patak-név). — ÉV. *šumlëç* id.

čökkä шибко (nagyon, igen); l. *čekim*.

čöver-kōri, *čür-khul* (KO. FO.) olyan mint a стерлядь (tokhal), csakhogy fekete; midőn kivetik, *čür-čür* hangot ad.

čuyé громъ (mennydörgés); *č. nál* villám; *medve üt vele*; *č. čelwel* villámlik; *čuyëng tqrom* (S.) громъ; — ÉV. *šayl* mennydörgés.

čukhql (K.), S. *čuyal*, FO. *toval csuval*, a földön levő tűzhely; *čuyal-ou* күртő. — ÉO. *šoyçal* «kaminartiger herd in den winterjurten». A. — ÉV. *šqwël* id.

ču č-pert (FO.) az a deszka a földi házban, melyen fekszenek. — ÉV. *séyēs* a fekvőhely előrésze.

ču č i ТИТЬКИ, csecs; *č. pönök* csecsbimbó. — S. *tuti* id. C. — ÉV. *šakw*, KO. *šakw*.

ču č o m lábszár.

č u t e, *čutte*, *čütte* (S.) такъ (úgy), *čutqz* пока (míg). — V. ö. *tit*, *titti* «siehe da!» C.

č u n ž e kötél; l. *čanž*.

č u p u r (S.) другой, второй (más, második).

č ü χ воздухъ, туманъ (levegő, köd). — ÉO. *šév* «nebel». A. — ÉV. *sękw* id.

č ü n болото (mocsár), hol apró fenyők vannak.

č ü n ž (S.) спина (hát); *čünžene reketi* hátára dobja (?). — *čenč* id. C. — ÉO. *šenš*, *šanš*, *šaš* id. A. — ÉV. *sis* id.

č ü m é l (S.) малое дѣло (apró holmi). — *čumat* «hausgerüst». C.

č ü r-khul; l. *čöver*.

T, T.

t a u (K. S.) ló, KO. *lōχ* (v. ö. *loχ* csont); *lōχ-mak* жеребенокъ (csikó); *lōχ-non* ló-p... «káromkodás.» — I. *tau*, S. *lauχ*, *loχ* id. C. — ÉV. *lūw* ló (*luw* csont).

t a k e n l- (S.) бороться (küzdeni, verekedni). — *tagandem* «ringen, kämpfen». C.

t a k e n t (S.) зарвать (tépni kezdeni).

t a χ e, *tege* hely; *pare verte t.* áldozó hely; *pam joχente tege* покось косить мѣсто (széna-kaszáló hely); *mūghi-taχe-juŋk* ház-hely-védő bálvány | *nielmétē taχta* negyedik rész. — ÉO. *taχa*, *tari* «ort, platz, stelle». A. — *taga* id. C.

t a χ e t (K. S.) платокъ (kendő). — *tāgat* «leinwand». C.

t a χ e t e ŋ g, V. *taχtan* garapa (colymbus arcticus, buvárkacsa). — ÉO. *toχtēŋ* «colymbus cornutus». A. — ÉV. *tāχt* id.

t a χ u l (KO. FO. K.) перо (toll); halnál is (halszárny); *taχu-lēng*, *taghulēng*, *toχelōng* tollas; *toχlōng juŋg* szárnyas bálvány; *toχlōng vajaχ-nēlte-juŋg* szárnyas állatot nyelő istenke. — *tōgot* id. C. — ÉO. *tōgol* «flügel». A. — ÉV. *tqul* szárny.

T a ŋ g a t (K.), J. *Tęgat*, Jg. *Linghél* Irtis. — I. *Taŋat*, S. *Lapeł* id. C.

t a t: *wont-tatēng-p.* (Jg.) erdő-végi falu.

t a n, K. S. *ten* калымъ (menyasszony-díj); *tan-uč* id. (*uč* лопоть, a menyasszony-díjkép adott ruhanemű); *tan čomlōng juχ* a rovásfa, melyre a menyasszony-díj mennyiségét róják.

t a n a, *t. ku* (KO.) свидѣтель (tanu).

t a n i b a k (K.), VJ. *tēmek*, *tēneχ* табакъ (dohány); *muloχtom t.*

burnót; *téney-muñ*, VJ. *témek-muñ* табакерька (burnótszelence). — *tambak* id. C.

tapet hét; l. *jevet*.

tabas (K.), V. *labas*, KO. *lovas* négy lábú hombár; лабазъ (négy állványos sátoztető); *lovasing pei* hombáros folyófo.

tavoz (K.) пѣтухъ (kakas). — *tāwaz* «huhn». C.

taman ключъ (kulcs). — *tuman* «schloss, riegel». C.

taraχ, *tarēχ* журавль (daru); *aglēχ tarēχ* божья ж. (isteni égi darú), csillagzat neve; *torozop-juχ*, *trarp-j.* (K.), S. *tarep-j.* журавль, лебедь, tízhúros hangszer (hárfa alakú). — I. *tōra*, S. *tāraχ* id. C.

tareng (S.) | KO. *lerēχ* ершь (sérinczhal). — ÉO. *tara*, *lar* id. — ÉV. *tārka*, KV. *toqrei*, TV. *tāru* id.

tarχet медве-лерки (tüdő). — I. *tarvet*, S. *targat* «lunge». C.

tqj csúcs, vízfő; l. *tüj*.

tχēt (K.) парши (kosz, rüh); *tχekkel* id.; *tχwlang veñem* (KO.) паршивая рожа (koszos pofa); káromkodás. — PV. *toχt-aum* «scorbut» (Reguly).

tχzte ласточка (fecske); *tχrom-kittem-khanžing-nipix-t.* — v. ö. ÉO. *tōrēm-voi*, *tōrēm-siški* «schwalbe». A.

tχzremēs слышно (hallható; hangjelző ige). — ÉV. *tχzri* rőfög.

tql: *t. jung* (S.) földi szellem; *t. j. möχ* f. sz. földje.

torom, *torom* небо; богъ (ég; isten), K. *turēm* Христосъ (Krisztus); *tarom-ouf* (S.) égből leeresztve; *tarēm-χat* (K.), S. *torom-kat* црковь (templom); *Tem-tarom-kat* T. folyómelléki templom (egyházas falu); *Num-torom-kat-p.*, *Ul-t.-k.-p.* Felső-, Alsó-egyházas falu; *tχrom-khatél* (S.) праздникъ (ünneper; isten napja); *tχrom-jaχ* (S.) nép; *tχrom-čōt* (KO. K.) hó; *torom-tegher* заяць (nyúl); hat csillag; *torom-vokkej* égi róka; olyan mint a gönczöl, csakhogy kisebb (kis gönczöl); *torom-ńoz* лось, jávoresillagzat (= nagy gönczöl); *tχrom-tughe* az isteni fény (éjszaki f. ?); *torom-pert* (FO.) isten deszkája, szemben az ajtóval, melyen a bálvány áll; *tχrom-pütem-neghi-khan*; *tχrom-vaχe* (S.) ég, nebo; vas-ég; *tχrom-veñem* isteni ábrázat; *tχrom-łoppe* (VJ.) fehér ing. — S. *tōrem*, I. *tūrum* «gott». C.

tege hely; l. *taχe*.

tegh-: *teghélēs* (S.) дѣлался, csinálódott; *timene* (S.) дѣлалъ (csinált, tett); *mōχ tetvel* földet alkot, teremt, дѣлать будеть: *metetilim* tesztek; *juχk-tette-puχēs* isten csinálta falu; *khul-tette nei* halat alkotó (istennő), *āj-vajēχ-tette-nei* madáralkotó (istennő); *niginte teχejate khul tettēχ verili* свадьба (lakodalom; nyilván kö-rülíró kifejezés). — V. ö. I. *tāj-*, S. *tōj-* «sein». C. — *tīlem* «gebo-ren werden, aufkommen, wachsen». A.

tegh- (?), *tev-*: *tughu-time-p.* (FO.) tűz emésztette (ette) falu

(= ÉV. *nāj tēm paul*), *tetei mos* (K.) enni kell; *tävitä päsen* (K.) evő asztal. — I. *tev-*, S. *liv-* «essen». — ÉO. *lelem* id. — ÉV. *taj-* id. — L. *fönt jigh-* enni.

tēžer, *tēgher* заяць (nyúl); *torom-t.* nyúlesillagzat, hat csillag; l. *čevur*.

teyker (K.) váll. — *teyer* id. C. — L. *jynker*.

ten menyasszony-díj; l. *tan*.

tēm (S.), *tim* это (ez); *tēm khqtel* сегодня (ma) | *tūghele jūge!* сюда иди! (jer ide!) | *timnem* (S.) сюда (ide) | *tēlile tazile* отъ селѣ туда въ передъ (innen oda előre). — *tem* «dieser», *tege*, S. *tegenam* «hierher», *tel* «von hier». C.

tēmek, *tēnež* dohány; l. *tanibak*.

tēlēž (VJ.). KO. *tūlež*, *tiliž*, FO. *tülü* зима (tél); *tiliž-jor-iki* télközépi hónap: *tülü-ježe-tülis* (FO.) id. — S. *tūlež*, I. *tēda*, *tēde*, *tēta*, *tēte* id. C. — ÉO. *tal* id. — ÉV. *tāl* id.

tēlēžselu неводить надо (gyalmozni kell). — ÉV. *tgli'*, *tol'* gyalom, *tal'ri* gyalmoz. — ÉO. *tallem* «ziehen (zugnetz)». A.

tēlilmīn (S.) тащимъ (vonszoljuk); *keu telte luyk* (KO. K.) kő vonszoló istenke. — I. *tād-*, S. *tīl-* «ziehen, schnupfen». C.

teltot (FO.), V. *telpeliget* cserkesz dohány.

ter-ñeñ лепенка (lepeny).

tere festőfű, марена, melynek gyökereiből festéket csinálnak; *verde tere* (K.) vörös festőfű, *vaštet t.* (K.) sárga festőfű. — *tera* «färbewurzel». C.

terede (K.) оконница (ablakráma, ablak). — perzsa-tatár *täräzü* ablak.

terēm (S.) strapnó: *terem-kase-mator* (KO.) rettenetes ember, hős; *num terēm junyk* felső rettenetes istenke; *möže-teren-t.*, *tering-jung* vérengző istenke. — ÉV. *tērēn* fegyver; vész; *tērniy* vészes, siralmat okozó.

termēt будетъ (elég lesz). — ÉO. *tārēmlem* «hinreichen»; *tarmatiy* «satt, gesättigt». A.

tij-: *tijāli* держать (tartja), *tijalin!* держи! (tartsd), *tijeslim* tartottam | *jugun tijataž* воспитывать (fölnvelni) | *tijut* (K.) nyiltartó, tegez. — ÉO. *tētta* «herr, hausherr», *tailēm*, *taitalēm* «haben, besitzen», *nauram t.* «erzeugen, gebären»; *taitata-žo* «besitzer». A.

tin пѣна (ár); *tinilim* продамъ (eladom); *tinēng* (K. S.) дорогой (drága); *tinte* (K.) дешевой (olcsó). — *tin* id. C. A.

time-t-aiket (K.) пословица (közmondás).

tit (K.) ruhaujj; l. *jüt*.

tiliž (KO.) tél; l. *telēž*.

tīrem *hanžen jārnes* kevésbé szépen hímzett ing. — V. ö. ÉO. *tārēm* «hart, rauh, zähe» (talán: durván hímzett?).

toutem tettű. — S. *tagutem*, I. *teudem* id. C.

toz озеро (tó). — S. *toz, touz*, I. *teu* «landsee». C.
tozqi весна (tavasz). — S. *tauз*, I. *tāven* id. C.
tōžép (K.), FO. KO. *лазор сакъ* (szák, meritő háló). — *szem-t.* мерезный сакъ (cezernaháló). — *tōgop* «eishamen» C. —
 ÉV. *tōp* szákháló.

tozol toll; *tozlong* tollas; I. *tazul*.

toyk (S.) bálvány, istenke; I. *juyk*.

tot: *sgtem-t.* (K. S.) villám; I. *tughét*.

tontu, tontay (KO.), FO. *tuntay, tumtay* nyírhéj; az alvó helyet borító nyírhéj-lepedő; *nere-tontu* id.; *pas-tuntay* рукавица-приметка (kesztyűszabáshoz való nyírhéjből vágott minta); *ñur-tuntay* ногавица (?)-приметка (*ñur* szíj). — I. *tunda*, S. *tonday* «birkenrinde». C. — EO. *tondi, tonta* id. A.

tom (S.), KO. *tum* az; *tom jay* ихное семейство (az ő családjuk), *tom kassi* люди (azok az emberek) | *tot* (S.) тогда (akkor) | *toz* (S.) тутъ (ott) | *tomnem, tomnam* (S.) туда (oda) | *tol* отъ туль (onnan). — *toma* «jener», *totta*, S. *totti* «dort», S. *togonam* «dahin», S. *tol* «von dort». C.

tomra csontból készült hangszer. — tatár *dombra* «három húrú czitera».

tolox- (S.): *me toloxlom* я говорю (beszélek), *toloxvql* говорить (beszél), *toloxvelt* говорить (beszélnek); *tolka!* скажи! (mondd!). — V. ö. orosz толкать tanácskozni, magyarázni, beszélgetni.

tor (K.) folyóáradvány; I. *jar*.

torox darú; I. *tarax*.

torom ég; isten; I. *tarom*.

torova! = здорово! (köszöntés: «egészséges légy!»)

tū- (?): *tūs, tūsta* (S.) унесъ (elvitte). — *tuem* «führen, leiten». C.

tuis (K.) туюсокъ (nyírhéj-kártus fedővel).

tughe, tughu (V. VJ. FO.), *tügve*; K. S. *tughut, tughét, tot* огонь (tűz); *tughune* tűzben; *Tughu-time-puxel* Tűz-égette-falu; *tughe-köž, tughe-verte-köž* tűzkő, kovakő; *tughe-për* a tűzhely alsó része; *tughe-ñelem* tűzláng; *tughe-toghim* tűz lánya (?); *tughu-vaxél* (VJ.) медве-брюхо (hasa; «tűzvasa»); *sgtem tot* (K. S.) villám; *tughétəng, tutung* tüzes, *tutung-kirif* gőzhajó; *tughétəng faras* tűztenger. — S. *tüget*, I. *tüt* id. C.

tuggis tungúz.

tup (K.) evező; I. *juf*.

tum (KO.) az; I. *tom*.

tul, tul (K.) gomb. — *tul* id. C.

tul безумной (esztelen), съ ума медный (kinek elment az esze), örült, kit megkötöznek; *tarom-tul-pax* eszeveszett fiú, ki

mindig rosszat tett; *tul-mücheng-ku* (KO.) дикий воръ (veszett tolvajember), káromkodás. — I. *tul*, S. *tulpul* «dumm». C.

tul qχ hosszú orrú fekete madár, mely tavasszal tartózkodik rövid ideig e vidéken.

tules (K.) parti nád. — *tulas* «arundo phragmites». C.

tur torok; *paγre t.* «nagyobb torok», *kulinte tur* «vékonyabb torok» (talán inkább: «hang»; v. ö. vog. *tur* «torok» és «hang»). — *tür* «hals». C. — De közvogul *tur*, *tor* «torok». — ÉO. *tur* «kehle».

turém, *t.* atak погода, небо (zivatar, sötét ég). — ÉO. *turman* «finsterniss». A. — ÉV. *turmén* sötét.

turém (K.) isten; I. *tarom*.

tüze: *tarom tüze-tajél*, *möχ-tüze-tajél* ég és föld régi разговоръ-ja (elbeszélése), kozmogoniai regéje, melyet hét napig kell énekelni; *me tüzelem* и *tüze-tajél* говорю (én ily regét beszélek). — v. ö. KV. *tažél* beszéd, ÉV. *taži*, *läwi* szól, mond.

tüghet, *tügöt* nyiltartó tegez rénbőrből, vagy páncél-szövetből, a fülén néha vasalva, hogy a vadat ráakaszthassák; *jožél-nal-pente-tüghet* id. — v. ö. K. *tijut* nyiltartó; I. *tij*-tartani. — ÉO. *tuł* «köcher». A. — KV. *täut* tegez.

tüi (S.), VJ. *töj*, KO. *taj* вершина (csúcs, tető; folyófü); *jughu-tüi* (S.) facsúcs; *Jožen-tüi* a Jugan forrásvidéke; *jeŋg-tüi-ike* (VJ.) vízszíni hónap (I. *tülés*); *jiring töi* áldozatos forrás. — I. *tei*, S. *toi*, *tui* «das oberste, die spitze, oberfläche». C.

tüñker (K.) váll; I. *jyñker*.

tüs (K.) пленница, lószőr-hurok kacsafogasra.

tülü, *tülöz* (KO.) tél; I. *telöz*.

tülés, *tülis* (KO.) hónap; *tülü-ježe-t.* télközépi h.; *jyñ-tqi-t.* vízszíni h., Péter napja körül, midőn nagy a vízállás; *lont-t.* lúd-hónap (mikor t. i. a lúd megjön); *raχpeng-kurek-t.*; *čai kurek t.* (sasfajokról nevezett hónapok); *sgraχ t.* (KO.) a согрокъ-hal jövetelének hónapja; *muχséng-t.* a mukszunhal hónapja; *var-t.* a vízrekesztés hónapja.

tatq (K.) отецъ (atyá). — *tada* id. C.

taras tenger; I. *čaras*.

tekkér medve-мясо (hús).

téték (K.) кадка (kádacska). — tatár *čeläk* veder.

toval (FO.) tűzhely; I. *čukhql*.

tut-kuruχ курица (tyúk); *kuj t.* пѣтухъ (kakas). — ÉO. *süs-kurek* «huhn». A. — LV. *šiš-kwäreχ* id.

tul (K.) gomb; I. *tul*.

turas, *türes*: *t. ka* (KO. K.) купецъ (kereskedő), *turas-kum-pqχ* kereskedő fiú | *turasellem* торговлю (kereskedem). — ÉO. *šoräs-γo* «kaufmann»; *šoräslälem* «handel treiben». A.

türés, *türos* (KO.), K. *toras*, *toros* ezer; *jöyχ-türos* tízezer, *sat-t.* százezer, *jöyχ-sat-t.* millió; *türospe* ezerszer, — I. *taras*, S. *toras* id. C.

S, S'.

s a k, *jargan s.* (FO.) rénbőrből készült egészen hosszú suba. — S. *sak*, I. *sax* «sarafan, weiberkleid». — ÉV. *sāxi* suba.

s a x e, *sage* (KO.) глина (agyag); *sage-mōx* agyagföld. — ÉO. *soxta*, *soxti* «lehm». A.

s a x é l (VJ.) спичка (szálka, gyufa); *tughéteng s.* gyufa. — ÉO. *sa'ilā* «hegyes karó», KV. *seilā*, PV. *sīl* szálka. — ÉO. *sōgol*, DO. *sāgat* «brett».

s a x e l жиље; *kalem-sat-ver-saxel juyg* (bálvány neve). — (Az orosz szó = жирье, гдѣ жируютъ, ahol az állat legel; v. ö. ÉO. *šager*, *šakar* «weide, weideplatz» s a hangváltozásra nézve: S. *sēghel* «láncz» és *soxel* nyírhéj-edény; l. alább.)

s a x é l t тальникъ (homok-fűzfa). — ÉO. *sakalt-juχ* «weidenbaum». A.

s a g h è r, *slaghèr*, *laghèr* (KO.) pánczéling; l. *joçer*.

s a j гоголь (anas clangula, kerczeréce). — S. *sai*, I. *soi* id. C. — ÉO. *soj* «taucher (vogel)». A.

s a j казонка, кушенка (?), nyírhéj-чуманъ (doboz), melyben a manó kicsinyje ül (az orosz szó talán: корзинка «kosár»).

s a j i p (KO. S.) неводъ (gyalom) — *sājep* «netz, reuse». C. | *saival* неводъ; *saival-čom* az oroszul *vitil*-nek nevezett halászszerzősám.

s a j è m, *saem* истокъ (ér, patak, forrás), *jūye*-nél is kisebb folyó víz, nyáron száraz, őszszel megtelik. — S. *sājem*, I. *sōjem* «kleiner bergfluss». C. — ÉV. *sājim* id.

s a ŋ k (K. KO.), S. *seŋk* свѣтъ (világ, világosság), небо (ég); *me seŋkimèti* на мой свѣтъ (az én világomra); *siŋg-ül-saŋk* нап-алatti свѣтъ, *saŋki jinkèp tor* (K.) Тълой соръ (fehér, világosvизű áradványtó). — S. *saŋki*, I. *sana* «heiter, klar». C.

s a n g- (FO.): *jōŋk saŋgte laçop* jég-merítő szákháló.

s a ŋ k è песокъ (homok, zátony).

s a t, KO. *sāt*, K. *sot* száz; *sat-örg-èj* százegy; *satmèté* századik; *satpe* százszor; *taghulèng sat lung* szárnyas száz istenke. — S. *sāt*, I. *sōt* id. C.

s a t è r t a (V.) поносъ (hasmenés).

s ā s, *sas* горностаѣ (hölgyemenyét); *kōiç-sas* id.; *norèm-s.* (KO.) колонокъ (mustela sibirica). — *sos* id. C. A. — ÉV. *sōlīs*.

s a p (FO.) истокъ (ér, patak). — *sāp* «bach, nebenfluss». C.

s a p a r k a (S. FO.), *sovorke* лягушка (béka). — *sopra* (K.) «frosch». A. — ÉO. *squrep* id.

S a m a r - v o š (I.), KO. *Samarung vač* Szamarovo község az Ob és Irtis összefolyásánál.

s a m è y g *kuul*, KO. *samèng kh.* helma (hal neve; salmo nelma). — S. *sām*, I. *sōm* «schuppe». C.

s a r (Jg.) folyóáradványból keletkezett tó; *l. jar*,
s a r-lüpet (Jg.) саравая трава (fű neve), melyet thea gyá-
 nánt használnak.

s a r a k, *sorok* (KO.) сырокъ (coregonus vimba); *s.-iki* az a
 hónap, melyben a *s.* hal vonúl fölfelé; *sarax-tülis* (KO.) id. — I. *sā-*
raç, S. *sāarak* «plötze» C. — ÉO. *soréç* id. A.

s a r a ç (S.) скоро (gyorsan), *sarka* (S.) на часъ, rövid
 időre. — S. *sarga* «schnell» C. — ÉO. *sara* «gleich, bald». C.

s a r a v a f (K.) fejdisz-féle (?).

S a r g a t-jaz-puzél (S.) Сахалинский-falu; *Surgunl-vač* (KO.
 K.) Szurgut.

s a r (VJ.), V. *sart*. KO. *sart* csuka; *sarténg pöç* (VJ.), *sar-*
téng emtér (VJ.); *sar-makel* (VJ.) машки шуки=кишки (belek) a
 medvénél; *sar-pozilemte-vaç* острогъ (kaloda, dutyi), шуку тыка-
 ютъ; *Sarta-jaz* Черталы (falu neve). — ÉO. *särt*, *sört* id. A. —
 ÉV. *sort* id.

s a r e n arany, *sarhéng vaç*, *sarhé-vaç* aranyréz, *sarhéng*
ñuru (S.) aranyos szij; *sat vellempu sarén köç joçér* 100 разными
 цвѣтками (száz különböző aranyköves pánczél); *sarén-maç-korraçf-*
joçér arany-hód . . . pánczél. — I. *sorña*, S. *sarña* id.

s a ç, *soç* (KO.) осетръ (tokhal). — I. *söç*, S. *soç*, *souç* id. C. —
 ÉO. *soç*, *suç* id. A.

s a ç a t a, *sazeta* (S.) хорошенько (jól, jócskán). — ÉV. *saka*
 igen, nagyon.

s a ç e m (VJ.): *kuterké-s.* гнѣздо бурундука, носъ medvénél
 (csíkos evet fészke=medveorr).

s a ç é r (K. S.) tehén. — *sāgar* id. C.

s a ç ě i родный (rokon). — V. ö. ÉO. *sāsi-iki* «grossvater»,
sāsi-imi «grossmutter». A.

s a t e m-tot (K. S.) villám.

s a t e n t a ç (S.) fejkendő; *l. somentaç*.

s a v o j (S.) иль (iszap, sár). — Zürj. *soj*, votj. *šüj*, *šuj*
 agyag.

s a l é (S.) обрѣзки (levágott darab); *köç-sqle*, *k.-sqlaç* nyíl-
 fajta.

s a l n a соль (só). — ÉV. *solvel* id. — DO. *sat* id. C. — ÉO.
sol, *soła* id. A.

s a r u m (K.) мелкая (sekélyvíz; tkr. «száraz»). — S. *sārem*,
 I. *sōrem* «trocken»; *sōr-* «trocken werden» C. — ÉO. *sōrem* «tro-
 cken; seicht, untief». A. — v. ö. ÉV. *tāsem jā* sekély (száraz) vizű
 folyó.

s e u (K.) коса (hajfonat); *käving s.* gyöngyös h. — I. *sēu*,
 S. *seuç* «flechte». C. — ÉO. *seu*, *sev* «haarflechte». A. — ÉV.
sa'i id.

s e ç, K. *sög*, KO. *süç*, *süge*; *siç* налимы (menyhal); *seç-sola-*

kürqz; *siz-soz-körey* menyhálsóbörből való zacskó liszt tartására. — *seg, sez* «quappe». C. — ÉV. *sī*, KV. *sēi*. — E hal neve az éjszaki osztjákban: *pan-nē*, melynek előrésze: *pan* «sandbank, oder untiefe stelle an einem flusse, wo der fischfang reichlich ist». A. Py módon a *sez*, vog. *sī*, *sēi* nevezet is a következő szóval látszik egybefüggőnek.

sēghe (KO.), FO. S. *sēi*, *sēi* песокъ (homok; homokzátony a folyóban); *Sēghe-puzēt* (falu neve); *Nul-vēlim-sēi* тамъ дрались (ott verekedtek; «verekedő zátony»). — ÉO. *sēi*, *sai*, *sāi* «sand». A. — ÉV. *sēi* «homok, iszap».

sēi (FO.) korlát neve a карамъ-ban (?), melyvel az öregeket és fiatalokat elválasztják.

sēghel (S.) сѣнь, láncz. — I. *sēger*, S. *sēgel* «kette». C. — ÉO. *sevēr* id.

seŋk (S.) világ; l. *saŋk*.

sečvél (S.) слышно (hallik).

sēsēz, *sessiz* (KO. FO.) слопецъ (csapda, kelepce). — *sēse* «tierfalle». C. — ÉO. *sēs* id. A.

senak (K.) вила (szénavilla). — *senak* id. C.

sent (K.) лыко (háncsszalag). — I. *sent*, S. *sint* «lindenbast». C. — ÉO. *sēns*, *sēs* «bast». — ÉV. *sās* nyirháj.

sevēl шея (nyak). — I. *sabet*, S. *sāpel* id. C. — ÉO. *sābēl* «hals, kragen». C. — ÉV. *sip* id.

sēm глазъ (szem); *sēm-kōz* очки, szemgolyó; *kasse unte sēm-kōz* человекъка видитъ látólik («ember-látó-szem-kő»); *sēm-khulēm* szemöldök; *sēm-jōng* слеза (könny); *sēm-pun*, *sēm-jor-pun* (Jg.) szemszór, szempilla | *uor-jeghurēgh-sēmpe-luyg* (KO. K.) erdei farkas szemű bálvány | *sēmlez* слѣпой (vak). — *sēm* id. C. — *sēm* id. A. — ÉV. *sam*, LV. *sām*.

sem (S.) сердце (szív); *semēg pelkēm* szívvel való oldalom; *semlez pelkēm* szív nélkül való oldalom. — *sem*, *semm* id. C. — ÉO. *sām* id. — ÉV. *sim*.

selek (VJ.) порохъ (puskapor). — ÉO. *sēla* «schiesspulver»; «or. зелье». A. — S. *sīla*, *sīʼa* id.

sizēt, *sighēt* (VJ. V.) истокъ (patak, csermely); *Jōz-sizēt-tōi-entēr*, *Toz-sighēt-entēr*, *Joz-sighet*, *Koz-sighēt-jōz*, *Okon-s.*, *Ankel-s.* folyónevek (*toz* tó, *koz* kőbálvány, *okon* sebes, gyors, *ankel* levágott fatörzs) | *sizētēng ur* (VJ.) patakos erdő.

sizk kacsaféle. — *sizk* eine kleine weisse ente mit weissem schnabel. C. — *sizk* «anas nigra». A. — ÉV. *sāŋki* туруанъ, anas nigra.

sing (K. KO.), S. *süng* солнце, nap; isten; *süng jingavel* солнце садится (leszáll a nap), *s. kēvel* c. восходить (fölszáll a nap); *jinghat-süng-tarom-pelek* a hol a nap lenyugszik (leáldozó nap égtája); *süng viču ni* (S.); *singen ül pelék* сторона солнца по

ниже (nap alatti táj); *sügg-ül-pelü-jaç* калмыкь (kalmuk nép); *siŋg-ül-saŋk* (KO.) свѣтъ (nap alatti világ).

siglej (Jg.), KO. FO. *süglej* рябчикъ (császármadár). — S. *šiglej*, I. *šudai* «haselhuhn». C. — *šuzta voj* «(pfeifentier) haselhuhn»; *šuzlem* «pfeifen». A.

soç (KO.) tokhal; I. *sqç*.

soç (S. VJ.) кожа (bőr); *estü-möŋke soçole* kígyónak bőre; *sqçé-nogoj* (S.) тѣло (bőr-hús); *siç-soç-köreç* menyhal-bőrből való zacskó. — I. *soç*, *soç*, S. *soç*, *souç* «haut». C. — ÉO. *saç*, *soç* «fell» A. — ÉV. *sqw*.

soç, K. *sou* посохъ (támaszkodó bot, az alján rendszeren karkával; halászatnál és hóban való járaskor alkalmazzák); *sogho-juç* id.; *soç-puroç-loç* az ily bot végén alkalmazott csont. — I. *seu*, S. *sava*, *sova* «stab». — ÉO. *sév*, *sü* «stock, stab». A. — ÉV. *süw-jiw* id.

soçon, *soçom* (VJ.) nyírhéj-edény, melyben a halat tartják; *panana jantem soçen* czérnával varrt s.; *kosvene jantem s.* zelniczehéjjal varrt s.

soçel (FO.), *jiŋk-jeghelt-soçel* vízmerítő чуманъ (nyírhéj-doboz); I. *songér*.

soj синий (kék?; talán: синица, czinke; v. ö. *saj*).

songér (K.) чуманъ (nyírhéj-doboz fedél nélkül).

sošel (FO. V.) ящерица (gyík), melyet a varázsdob kanalán (alkalmaznak s a varázsdobra is festenek).

sober (K. S.) шабуръ — *šabur* «ein mantel, der alltäglich getragen wird». C.

sovaçul: *turém s.* горло сирбить (torkom vlemi hangot ad; talán: скринить).

sovorke béka; I. *saparka*.

soma (VJ.), *soma-joç*, *s. juç* nyírhéj-edény, melyben a gabonát és lisztet tartják.

somentaç, *sqmentaç* (S.), *sumentaç* fejkendő. — *sōmotlem* «kleiden, anziehen»; *sōmotta-saç* «kleider». A.

sol кишки (belek); *veŋ s.* vékony belek, *éne s.* vastag belek. — ÉO. *sōl*, *sūl* «darm». A. — I. *sūt*, S. *šot* id. C.

sort arasz, *ai-s.* kis arasz. — ÉO. *sōrēs*, *sūrt* «spanne». A. — ÉV. *tḡrés* id.

sōk-sōk-sōk-sōç! hurráh! mikor végződik . . . (talán a medvetor).

sōkiŋg, *šōkiŋg* красивый (szép); *s. nī* szép nő.

sōg menyhal; I. *seç*.

sōgös кормъ (kormány helye) a csolnakban. — ÉO. *sēvis* «hinterteil eines fahrzeuges». A.

sōgum-tūi-mūlu-juŋk плеченный-конецъ-острая-шапка-болванъ (váll-hegyi-kucsmás-istenke). — ÉO. *sōçon* «ende». A.

s ö g h u m e t, I. *summet-juz*; *szuzmet* береза (nyírfa); *Summet-juz-vos* Berjozov városa; *Suzmet-mughet* березникъ-старица (nyírres-holtág; helynév). — I. *sümet*, S. *süğmet* «birke». C. — ÉO. *sümet juz*, *süğgét-juz* id. A.

s ö v ö s богатуръ-féle (hős), идолъ (bálvány).

s ö r e n c i u муха (légy). — саранча sáska.

sužém (K. S.) нитка (czérna); *sužém-tožép* (K.) мережный сакъ (czérnából való szákháló), *sužém-pang* (S.) мотокъ нитки (czérna-gombolyag). — *sugom* «zwirn». C. — *sūjim*, *sūjom* id. A.

sužtép (VJ.) orvosság; *sužutuž* (igei alak).

suiz уголь (szöglet). — ÉO. *suŋ* «ecke, winkel».

suika m köccégi a két csipőm fáj; *suikal* két oldalán, mint két kő.

sut начальникъ (előljáró). — судъ törvényszék.

susar колонокъ (mustela sibirica).

sumentéž (S.) fejkendő; l. *somentaž*.

sulum, *lan-sulum-panne* érből való czérna gombolyaga. —

V. ö. *sužém*.

sur-juz (FO. KO.) szemben az ajtóval, melyen a szentképek vannak (polecz); *jung-sur* azon hely, hol a bálvány áll.

sürém juytés-lughe öngyilkolás (v. ö. ÉV. ÉO. *sorém* halál; th. «halál jött neki»).

süž, *süghe* menyhal; l. *sež*.

süglej császármadár; l. *siglej*.

süjim sém слюна, nyál. — ÉV. *sallim*-köpni.

süng nap; l. *sigg*.

süs qžte hurok.

säkkältövel (S.) бросаетъ, dobálja; *säkkinte* бросить (dobja).

šit (K.) еврей (zsidó).

šoluŋg kvöl (VJ.) вранное слово (hazug szó; ? fordítva lesz talán helyes: вѣрное слово, igaz szó; v. ö. ÉV. *söl* igaz; ÉO. *šopalin* «wahrhaftig; adv.» A.).

N

naj (KO., V.) огонь (tűz); *naj-paž* (tűzfű, mythikus név). —

nai «feuer»; (Obdorsk) «sonne». C. A. — ÉV. *nāj* tűz; nap.

nati (?): *nur-kamčif nati* (S.) szij-ostor, melylyel lovat haj-

tanak.

naraž (S.) крѣпость (vár, erősség), *vqž-n.* vasvár.

nqkkqli a magalóvó íjnak végén levő ugrófácska, melyhez a szőr van erősítve.

nqž (VJ.) рѣчка (patak), *Äj-n.* (Kis-p.), *Elle-n.* (Nagy-p.), *Jeré-keŋg-n.* (Sérinczes p.), *Kočeng-n.* — V. ö. *nož* «ág».

- n q x e j i* ругаеъ (szid, pirongat), *n q x e j i* id. (frequ.).
n q x t i s e m tüszentettem. — *n a x t e s e m* «niesen». C. — ÉO. *n a x s e m a l e m*, *n a x t e n l e m* id. A.
n a m e n (S.) felső, *n a m e l t ü l* felülről; l. *n o k*.
n e g i, *n e g h i*, *n e g e* (S.) fehér, *n e g e - v a x* ezüst, *n e g i - s e m - k ö z* fehér szemgolyó. — I. *n o v a*, S. *n e v i*, *n o g i* id. C. — ÉO. *n a v e*, *n o v e*, *n o u v a*, *n o u v e* id. A.
n e g e r сѣдло (nyereg). — S. *n o g e r* «sattel». C. — ÉV. *n a ' i r ü*. id.
n e y k (S.) ливственница (*pinus larix*, vörösfenyő). — *n ā y k* «lärchenbaum». C. — ÉO. *n a y k* id. A. — ÉV. *n ā y k* id.
n e y k e n (VJ.) желцина (epe) medvénél.
n e y g (K.), KO. *n i n g*, *n i n g*, S. *n i* баба, жена (asszony, feleség); *n e y g - x i j e t* (K.) баба; *m a n i n g e m* (KO.) моя жена; *n i n e* (locat.) | *n i n g i n t ö v e l* женится (feleséget vesz). — I. *n e y*, S. *n e*, *n i* «weib, frau». C. — ÉO. *n ē*, *n e y* id. A. — ÉV. *n ē* id.
n e j начальникъ (tisztviselő) felesége; дѣвица (leányzó, leány-asszony); *m e n e j e m*; *k h a n - n e j* (S.). — ÉO. *n a j* «frau». A. — ÉV. *n ā j* fejedelemasszony, *n ā j - ā y k* kisasszony, leányasszony.
n e m имя (név); *j ü n v a n g n e m e* a kard (?) neve, melyet a köldöktartóhoz tesznek (t. i. a gyermek születésekor a köldökzsinórt levágják és állandóan őrzik egy nyírhéj-tartóban); *j ü n t e n e m e* (VJ.) tűzacskó, melyet a leánynak köldökére akasztanak. — *n e m* id. C. — ÉO. *n e m* id. A. — ÉV. *n a m* id.
n e l k i пихта (lúcfenyő). — I. *n a t x a*, S. *n a t k a i* «silber-tanne». C.
n e r e - t o n t a тиска (nyírhéj-lepel), melylyel az ágyat betakarják. — V. ö. *n a r t -*, *n o r t -* teríteni.
n e r e x сабля (szablya, kard). — ÉV. *n a r i* id.
n i (S.) nő; l. *n e n g* | *n i n g i n t ö v e l* házasodik l. u. o.
n i t ä (K.) nyolcz; l. *n ü l q x*.
n i p i x papír. — I. *n ē b e k*, *n ē b a k*, S. *n i p e k* id. C. — ÉO. *n ē p ā k*, *n e p ā k* id. A. — ÉV. *n ē p ā k*.
n i m e l подволока (padlás).
n o x сучье (ág). — S. *n o x*, *n o u x*, I. *n e u* «zweig, ast». C.
n o n (S. KO.), K. *n u n* női szeméremtest; *l o x - n o n* ló-p . . . ; *a n k i n n o n*, *a n k e n u n* az anyád, az anyja p . . . (káromkodás); *v e r e - k h o s t a - n o n* vérhugyozó p . . . (káromkodás). — ÉO. *n ō n* id. C. — ÉV. *n ā n* id.
n o m e s умъ (ész), *n o m s e n g k a s s i* okos ember; *n o m e s l -* gondolkozni. — ÉO. *n o m e s* «gemüt, sinn, verstand». A. — *n a m a s* «verstand, gedächtniss», S. *n o m e m*, I. *n u m e m* «sich erinnern». C. ÉV. *n a m t* ész, *n a m s -* gondolni.
n o v a вѣкъ (kor), *t e m n o v a* akkor. — ÉO. *n ū p e t*, *n ū b e t* «zeit, zeitalter». A. — ÉV. *n q t* id.

nor: *put-n.* дунка котла (az üsttartó íve).

norém-sas (KO.) колонокъ (mustela sibirica).

nököl (S.), FO. *nökkel* крыльцо (tornác, előszoba).

nöröztüvel, tutung-kirif n. пароходъ бѣжить (a gőzhajó fut). — *nerem, neridem* «laufen». C.

nukk, nuçpa (S.) въ верхъ (föl, fölfelé); *num* felső, *Num-torom-kat* (KO.), *Num-pužel* (V.), *Tqrom-kat-numpe-p.* (S., helynevek); *num* (vot) déli (szél); *num-terém-juyk* (bálványnév); *num pölögkne* (S.) выше (feljebb), *nqmen* felső, *nqméltül* (S.) съ верху (felülről).

nugititoç (S.) качайте (himbálgatók, mozgatók). — *nogattem, nojesem* «schaukeln». C. — ÉO. *nozallalem, noztalem, noçaltlem* «rühren, bewegen, schwanken». — ÉV. *nqut*, LV. *nout*-id.

nuyg (S.) ты (te), *nuyge* тебѣ (neked), *nuygneme* себѣ (magadnak). — *ney* id. C.

nuy (K.) сукно (posztó); (Jg.) ruhaféle gyönggyel; *käveng nuy* (K.) fekete gyöngyökkel kivarrott női ruha, melyet esküvőn vesznek föl. — *nui* «tuch». C. — ÉO. *noi, nui* id. A.

nüi-tin (VJ.) рубль (rubel).

nür (K.) gerenda; ruhaakasztó az ágyak fölött és a tűzhely előtt. — ÉV. *nor, nqr* gerenda.

nürqç (KO. K.) башмаки (cipő). — *nür* «stiefel». C. — ÉV. *närä* id.

nürméltešsim (S.) пехнулъ (taszítottam, böktem). — ÉV. *narit*-id.

nürreç: *tqrom jeykelte n.* кругомъ ходитъ (körüljár), mindenféle világot смотритъ (néz; talán = vog. *nurriš kinsi*, azaz bosszuját világszerzte kereső lovagféle).

N'

nazel-khqtél (VJ.) rövid nap; *n. kh. iki* a legrövidebb napok hónapja.

nan (K.), *nen* хлѣбъ (kenyér), *nan-péleç* (S.) félkenyér, *nan-pul*, S. *pul-n*, сухарь (kétszersült kenyér, teasütemény); *kuqr-nen* печенный хлѣбъ (sült kenyér), *tér-nen* лепешка (lepény); *nen-ives* a fa neve, melyre a kenyeret huzzák. — *nan* id. C. — ÉO. *nan* id. — ÉV. *nan* id.

nal (S. VJ.), KO. *nql*, K. *nqt* 1) стрѣла (nyíl); 2) пуля (puskagolyó); *kunçing nqt* horgos nyíl, *nal tatémte sayle* puska-golyó öntésre szolgáló fakanál; *näl-çayte-loç* козонъ (játéksont, melyre nyilat vetnek); *nal-veji* nyílnyél, черенъ; — I. *not*, S. *nal* id. C. — ÉO. *not* id. — ÉV. *näl* id.

nále (K.) ложка (kanál). — *nála* id. C. — ÉO. *nali* id. A. — ÉV. *náli*.

náre (K.) nedves; l. *nerex*.

nárit-juž (K.) таль (homokfűzfa). — I. *nársa*, S. *narse* «sandweide». C. — ÉO. *nársa*, *nársi* id.

nárl (KO.) nyíl; l. *nál*.

nárem (KO.), FO. S. *ńorem* болото (láp, mocsár); *Nárem-vuqé* Narým városa; *nárem-iz* (KO. K.) болото-медвѣдь (mocsári őreg, medve) — *ńorom* «sumpf, morast». C. — ÉO. *ńorim*, *ńűrem*, *ńarem* «morast». A. — ÉV. *ńűrem* rét.

nárem-jaž, *ńorem-j*. (VJ.) osztják-szamojéd; így nevezik a vaszjugani osztjákok az alvidékieket; *Es-tűi-ńárem-jaž* Ob-felvidéki *ń*. nép.

ńeorim (K.), *žoj-ń*. ребята (gyermek). — I. *ńaurem*, S. *ńeurem* «jung». C. — ÉO. *ńauram*, *ńaurēm*, *ńavērem* «kind», *žoj-ń*. «knabe». A. — ÉV. *ńaurem* gyermek.

ńeņge (K. S.) племянница (unoka-nőtestvér). — I. *ńeņa*, S. *ńeņi* «jüngere schwester». C. — ÉO. *ńaņņa* «nichte». A.

ńemńan I. Демянскъ városa.

ńele, *ńile* (S.), K. *ńetä* négy; *ńelmētē*, *ńelmetež* negyedik; *ńile-jöņų* negyven, *ńele-jörg-ej* negyvenegy, *ńilepe* negyedszer. — I. *ńeda*, *ńeta*, *ńet*, S. *ńela*, *ńela* id. C.

ńélé m языкъ (nyelv). — I. *ńadam*, *ńadem*, S. *ńalem* id. C. — ÉO. *ńalem* id. — ÉV. *ńelm* id.

ńel falni, *ńelte juņk* hét napig madarat faló bálvány. — *ńettem* «verschlucken». C. — ÉO. *ńellem* «fressen, verschlingen». A. — ÉV. *ńaluj*-nyelni.

ńerēm, *ńirem* (KO. S.) vessző, пруть, melylyel büntetnek. — *ńerem* «ruthe». C.

ńerimtesim, *ńirēntesim* (S.) черкнулъ *ložam* (lovam meglegyintettem). — ÉO. *ńerimale m* «einmal streichen». A.

ńerēž, *ńerēņg*, K. *ńare* 1) сырой (nedves), *ńerēž* *ņeņg* nedves vörös fenyő, *ń. juž* n. fa. — 2) meztelen: *ńerēž kure mēnem* mezítláb megyek, *ńerēž-űmēl-takei* голой ногой (mezítláb...); — 3) зеленый (zöld), *ń. pam* (zöld fű). — *ńara* «bloss, nackt». C. — ÉO. *ńāra*, *ńār* «feucht, nass, roh; nackt, bloss». A. — ÉV. *ńār* id.

ńighēl-khalip (KO. K.) лѣтучая выдра (röplő vidra).

ńiņg (KO.) nő; l. *ņeņg*.

ńiņg (Jg.) червь (féreg, nyű). — *ńiņk* «made» C. — ÉO. *ńeņk*, *ńeņk-voj* «wurm, motte» A. — ÉV. *ńiņk* id.

ńimpe (K.) vízi, hosszú zöld levelű növény. — V. ö. *ńambal* «schlamm». C.

ńir (Jg.) ногавица (? czipő). — L. *ńürqz*.

ńir (K.), S. *ńur*, Jg. *ńūr* ремень (szij); rénbórból készült gyepelő; *ńūr-voj* (Jg.) gyepelőszár; *ńur-kamčif* (S.) ремень-тычка

(szíj-öszöntő), melylyel a lovat hajtják; *nuring amtu* (S.) szíjjal felakasztott bölcső; *käving n.*, *S. pašnéng n.* gyöngygel beszegett bőrgyepő. — *nür* «riemen». C.

n i r e m vessző; l. *nérém*.

n o x (KO.), VJ. *нух* лось (jávör); *torom-nóx* божий лось (égi jávör, gönczölszekér; *jevet-pögel-nux-juyk-valax* hét-рядовъ (szeres) . . . emberi külsejű, ott él, hol az égen a морокъ (felhő) megy, kicsiny mint egy воробей (veréb), szellőn repül (v. ö. vogul *Tqulin Paskér*); *ortélpente nuxi-xat*, *neilpente n. x.*: *ort* хозийнъ (gazda), *nuxi-xat* пашка-изба (madárszoba); *nöxe-neng-ik-entér* (jávör-nő-férfi-folyocska). — S. *nóx*, *noux* «elentier». S.

noghej, *nöxej* (S. KO.) мясо (hús), *jelu n.* friss hús; *saxenoghej* (S.) тѣло (test, «bőr-hús»). — S. *nögoj*, I. *nögo*, *nöga* id. — ÉO. *noga*, *nögi* «fleisch, körper». A. — ÉV. *nqul* hús.

n o x é s, *nöxos* (KO.), FO. Jg. V. *nuxés* соболю (nyuszt); *nuxés-toréx* калина (*viburnum opulus*) bogybója; *Nuxés-jax*, *Nöxseng-jüje* (folyónevek); *Nöxsés-poténg joghon* nyusztganéjos folyó. — *nogos* id. C. — ÉO. *nöxos*, *nöxés*, *nöxés* id. A. — ÉV. *nöxs* id.

nöxor-спрогать (faragni, gyalulni). — I. *nöxrem*, S. *nögrem* «schnitzen». C. — *nöxorlem* «hobeln, schnitzeln». A.

n o l, S. *nul* носъ (orr). — I. *not*, *nat*, S. *nól* id. — ÉO. *nól* id. — ÉV. *nól* id.

n o l é x: *Kögh-n.* Ural, magas мысъ (hegyfok). — V. ö. *nól*.

n o l l u, *tqrom-n.* (KO.) присяга (eskü). — ÉO. *nóltlem* «schwören, fluchen». A. — ÉV. *nuli* eskü.

n o r é m mocsár; l. *ngrém*.

n o r é m-jax osztják-szamojéd; l. *ngrém*.

n ö y k nyári madár, (?) fűrj.

n u l (S.) orr; l. *nól*.

n u l: *min nul* (S.) мы вмѣстѣ (mi együtt), *nul-vél velt* дракъ (egymással verekesznek), *nul-löghevelt* соръ (egymással pörlekesznek), *nul kafeftal* бракъ (házasodnak). — ÉO. *nula* «gegenseitig, gegeneinander», *nul-vëllem* «einander schlagen, sich schlagen». A. — KV. *nouté* egymásközt.

n u r-jent рожь (rozs).

n ü l a x (KO.), K. *nütä* nyolcz, *nül-sat* nyolczvan, *nül-sat-örg-éj* nyolczvanegy, *nülkamété* nyolczadik. — S. *nigélox*, I. *nüt*, *nüda* id. — ÉV. *nól-lou* id.

n ü r, *nür* szíj; gyeplő; l. *nir*.

n ü r чирокъ, kacsaféle (anas querquedula).

P

p a-ku (S.) посторонный (idegen). — S. *pa*, I. *peg* «ein fremder, ein anderer». C. — ÉO. *pa* «anderer; und, auch; noch, wieder;» *pa mü* «fremdes land». A.

p a k a бабка ujj-iz. — V. ö. *páke* «puppe». C. — orosz: бабка, bokacsont-láb, melyre dobálva játszanak (бабки-játék).

p a γ (S.) fiú; l. *pγγ*.

p a γ e l-pítte talp. — *pāγ* «sohle». C.

p a γ l i η γ (K.) мячикъ, melylyel a gyermekek játszanak (labda); *iηkēr-pγlēng jirnās* (vállgombos-ing).

p a η g, Jg. *panga* 1) мухоморъ (agaricus muscarius, légyölő galócza); 2) пупа (пупавка, anthemis tinctoria, ökörszemfű). — ÉO. *poyγ* «schwamm, fliegenschwamm». A. — ÉV. *pāγγ* légyölő galócza.

p a η k è l-nnyket спина-лопатка-середка (váll-lapoczka; az utótag nyilván: «felrész»). — ÉO. *poygēm-lu* «schulterblatt». A. — PV. *pongwél* lapoczka.

p a j osina (nyárfa). — S. *pai*, I. *poi* id. C.

p a j (K.) громъ (mennydörgés). — *pai* «donner». C. — ÉO. *pai* «wolke, gewitter», *pai-ñol* «donnerkeil». A.

p a j (S.) halom, *Pojer-p.* (helynév); l. *pej*.

p a j t e k (Jg.), KO. *pajtig*, K. *pojték* куропатка (nyírfajd). — I. *paidek*, S. *paitek* «schneehuhn» C. — ÉO. *poiték* «lagopus alba». A.

p a è n g-jüze чебакъ-folyó (чебакъ = csabakhal, konczer), *pāci* szárított hal. — *paža* «getrockneter hecht»; osztják-szamojéd *peča* «hecht». C.

p a t., VJ. *pial*-замерзать (fagyni), *As-patta-iki* (KO.) Ob-befagyó hónap, *pialteu-iki* (VJ.) fagyó hónap, midőn a jég a folyón megáll, *me patnēm* я замерзнулъ (megfagytam) | *patēil* осень (ősz; tkr. fagy). — I. *pōtājem*, S. *pūtōjem* id. — ÉO. *potlēm* id. A. — ÉV. *pōt.* id.

p a t n e черезъ (múlva); előtt (?): *jēvét khatēl patne* hét nap múlva, *kimtek al p.* a két év előtt, *khulmēt al p.* három év előtt.

p a s, S. K. *pos* рукавица (kesztyű); *kāving p.* gyöngyös kesztyű. — S. *pās*, I. *pōs* id. C. — ÉO. *pōs* «lederner fausthandschuh». A. — ÉV. *pāssā* id.

p a s-jyγ (K.) мѣтка (jegyfa). — S. *pās* «zeichen». C. — ÉO. *pos* id. — ÉV. *pās* id.

p a s a r-ni (KO.) гулящая дѣвка (kicsapongó nő). — ÉV. *pāsēr*.

p a s è l (S.), KO. *pāsēl*, K. *post* протокъ (folyóér), *Joγon-post* (víznév). — S. *pāsāl*, I. *past* «ein krummer flussarm». C. — ÉO. *posēl* «seitenarm eines flusses». A. — ÉV. *pōsāl* id.

p a š n è η γ nīr (K. S.) gyöngyös czipő.

p a n (K.) песокъ (homok). — *pān* «sand». C. — ÉO. *pan* «sandbank od. untiefe stelle in einem flusse». A.

p a n-p a n e-jay (KO.) tunguz.

p a n-pōt (V.) orvosság.

panné, *pané*, K. *pan* пряжа (fonal, czérna), *lan-sulum-panné* (S.) rén-in-czérna; *panana jantém soxén* (inczérnával varrt nyír-héj-haltartó) | *panéng juž* домбра (tambura; tkr. «húros fa» = ÉV. *taniy juw*, hárfa). — I. *pan*, S. *panna* «saite». C. — ÉO. *pona* id. A.

pan- (KO.): *köt panvelt* руку тамгой приложить (bélyegül kezet tesznek reá). — *panem* «legen». C. — ÉO. *ponlem* id. — ÉV. *pin-* id.

pat, K. *pum* трава, (fű), сѣно (széna); *kunže-pat* (VJ.) щощенная трава («fésűfű»); *khandéx-p.* vékony levelű, kicsiny fű, belső bajban orvosságul használják; *pat jovente tege* покость, szénakaszáló hely; *péste pum* осока (sás, tkr. «hegyes fű»); *lip-teny pum* parti magas levelű fű. — S. *pōm*, I. *pūm* «gras». C. — ÉO. *pum* id. A. — ÉV. *pum* id.

pal (K.) копье-féle (kórja), mindkét oldala éles; — nagy kés.

pare (FO.), KO, *pari* пирь (lakoma), поминка (tor), свадьба (lakodalom), *juž-vérém p.* (S. KO.) medvetor, *taromne pare vérili* istennek lakomát ad, *južk-južke pare vérili* a vízi istenkének ad lakomát; *parelta* emlék a holtaknak, melyet a temetést követő harmadik napon tartanak. — ÉO. *pori* «unblutiges opfer; gast-mahl». A. — ÉO. *puri* ételáldozat.

paŭ (K), FO. *pōke* шишка (fenyőtoboz); I. *peghu*.

pa géléz брюхо (has). — ÉO. *požel*, *požoz* «rumpf». A.

paž (K. KO. S.), VJ. *paž* сынъ (fiú). — *naj-paž*, *khan-p.*, *torom-paž*. | *vitě-paž* forgószél. — *pož*, *paž* «knabe, sohn». C. — ÉO. *pož* id. — ÉV. *pā'*.

pajti g (KO.) nyírfajd; I. *pajtek*.

pajpet: *vit-p.* (K.) вершина (forrásvidék), *Pajpēt-jāža* (raktaknév).

paug (S.), *sužmē-p.* мотокъ нитки (czérnagombolyag). — *pōy* «knäuel». C. — ÉO. *pangi*, *panna* id. A.

pače bolha; I. *počče*.

pači szárított hal; I. *pačeny*.

pat-: *tol patsom* (S.) отъ туль убѣжалъ (onnan elfutottam).

pasél (K. KO.) folyóér; I. *pasél*.

pan (K.) fonal; I. *panné*.

pan ži: *polen-panži-juž*; az a fa, a melyhez a fonal erősítve van; v. ö. *punttem* «zwirnen». C. — ÉO. *ponlalem* id. A.

palü запоръ (vízrekesz)-féle.

parne era (boszorkány), a bogatur прислуженница-(szolgáló)-ja; hét testvér (van ilyen); *parninghet* (plur.). — ÉV. *por-nē* id.

peurt (Jg.) deszka; I. *pert*.

pēk на узду (узда = zabla).

peghu (I.) medve-szív. — ÉV. *pākw* «fenyő to-

boz» és «medveszív». — I. *pou*, S. *peuz*, *paux* «tannenzapfen». — L. *paü*.

pēgh èl- (S.) ковать (kovácsolni), *pēghèlém važle*. — *pāžèl-lem*, *pāižlem* «hammern, schmieden». A.

pej (K.) островъ (sziget); *Voš-pej* городокъ въ середкѣ ямы (mélyedés közepén álló város), helynév; *Pejing emtēr* (szigetes folyócska), островка, а folyó közepén szigetke; *Pej-ime* островка-старуха (Sziget-anya). — *pai* «waldinsel». C.

pej (K.) петокъ (folyóér); *eleng-jeŋgèl-pejil-wit*.

peŋgh, VJ. *pōŋk*, V. *pūŋk* рябчикъ (fogolymadár); *pōŋk-pisliŋ* (VJ.) síp a fogolymadár hívására.

peta: *p. vol ike* (FO. KO.) midőn a medvetor alkalmával a medvéhez mennek, mielőtt a füle alatt megcsókolnák, e szavakat mondják. — L. *pöte*.

pète vég; l. *pitè*.

pètenŋ (K. J.) felhő; l. *peleŋg*.

pèttu черкань, слонецъ (csapda).

pésen (K.), FO. *pisan*; K. *tävitä p.* столъ (evőasztal), *om-sitü p.* стулъ (ülőasztal). — *pesan*, *pesen* «tisch». C. — ÉO. *pasan* «schemel, tisch». A. — ÉV. *pasän* «asztal».

péste, *p. pum* осока (sás). — *peste* «scharf». C. — ÉO. *pasta*, *pasti* id. A.

pent (K.) дорога (út). — ÉO. *pant* «spur, weg». A.

pél, *pöl* fül; *pöllex* siket. — S. *pel*, I. *pet* id. C. — ÉO. *pal* id. A. — ÉV. *pal* id.

pèle яръ, гора (meredek part, hegy).

pèlèç (S.), KO. K. *pelek* 1) сторона (oldal, táj), *tim pèlèç* ezen táj, *ül pelek* по ниже (alvidéki táj); — 2) fél; *nañ p.* fél kenyér; *pèlkém*, *pèlkel*. — *pèlek* «hälfte, seite». C. — ÉO. *pèlak*, *pèlek* id. A. — ÉV. *päl* id.

peleŋg (VJ.) гнѣздо (fészek); *kurroç p.* id. — I. *püt*, S. *pet* «vogelnest». C. — ÉV. *piti* id.

pèlèŋg, I. K. *petenŋ* облако (felhő); *negèi pèlèŋg* fehér f., *püghüte p.* fekete f. — S. *pèlen*, I. *pèten* id. — ÉO. *pälèŋ* «gewitter, gewitterwolke». A.

pelet, *pölet* ростъ (termet): *nerèç pelet jožer* vas szablyája akkora, mint termete. — ÉO. *pälat* «höhe, grösse», *pal* «hoch». A. — v. ö. ÉV. *palit* nagyságú, hosszúságú.

pèlém ajak; *num p.* felső a., *ül p.* alsó a. — I. *petem*, S. *pèlen* id. C. — ÉV. *pitem* id.

pèlém- паутъ (bögölylégy). — *pèdem* «bremse». C. — ÉV. *palm* id.

pelm-: *pelmü* (S.) боимся (félünk), *pèlmègen*. — I. *pedem*, *pödem*, S. *pèlem* «fürchten». C. — ÉO. *pällem* id. A. — ÉV. *pil-* id.

pēr пеньель (hamu).

pert, Jg. *peurt*, FO. *pour*, VJ. *pöyer*, K. *pöyert* deszka (deszka); рубленной дъвь (ácsolt fa, gerenda); *pour-kat* (FO.), *pöyer-kat* (VJ.); *peur-kat* (S.) gerendából épített ház tűzhelylyel; *kat-pöyer* gerenda; — *cuč-pert* (FO.) az a deszka a földi házban, melyen feküsznek — I. *pāgart*, S. *pögert*, *pēvert* «balken». C. — ÉO. *pairt* «bauholz, balken». A. — ÉV. *pärt* deszka.

perna (K.), *pirne* kereszt (kereszt); *perna-topes* (K.) a kereszt-tartó polcz; *perna-piget* (K.) gájtany (zsinór), a mellen alkalmazott gyöngyös keresszittel (a végzetre nézve P. jegyzete: «olyan féle, mintha»; v. ö. vog. *mätērpūt* valamifélek); *pirneng ku* крещенный (keresztvény) | *pirneli* богу молится (istenhez imádkozik, tkr. «keresztet vet»), *torma pirnelés*, *möghe qz puñkeles* богу молился, землѣ клянился (istenhez imádkozott, a földhöz fejet hajtott). — I. *perna*, S. *pirne* «kreuz». C. — ÉO. *perna* id. — ÉV. *pěrnä* id.

piab- (VJ.) fagyni: I. *pat-*

pinge (?) nagy szárított hal. — V. ö. *peyaš* «hecht». C.

pič (S.) ляшка (csipő): — ÉO. *peš* «hüfte». — ÉV. *pěš* id.

pit (K.) перевѣсъ (lúd- és réczefogó, fákra feszített nagy függő háló). — ÉO. *pił*, *piłt*, *pilot* id. A. — ÉV. *patēs* id.

pislip (VJ.): *pöyk-p.* fogoly-madár-hivogató síp.

pit- (S.): *ile pitvén* въ передѣ будешь (elől leszel), *pitvel* будетъ (lesz), *jujka pitēs* a bálványnak досталось (jutott); *qrom pittem çan* istentől bocsátott (juttatott) czár. — ÉO. *pitlem* «fallen; eintreten, anfangen; zufallen, zu teil werden». — ÉV. *pat-* id.

pita (K. Jg.), S. *pite*, I. *pété* конецъ (vég); *Lar-pite-pužet* сорь-végi-falu; *Pita-p.* послѣдній (utolsó falu); *paçel-pittē* talp. — I. *pete*, *pede*, S. *pite* «grund, boden». C. — ÉV. *patit* vég, *la'il pattä* talp.

pit «alsó végtag».

pis an (FO.) szék; I. *pesen*.

pistonnoj mataç (K.) puska.

pił (KO.) товариць (társ) — ÉO. *pił* «gesellschaft, gefolge; gesellschafter, freund». A.

pilingē мошка (apró csipő légy). — S. *piłi*, I. *petjai* «mücke». C. — ÉO. *pelēnja* id. A.

pilixtali (KO.) мѣна (csere; cserélget). — *pelžem*, *pelesem* «tauschen». C. — ÉO. *pältalem* id. — ÉV. *pěnt-* id.

pirne kereszt; I. *perna*.

poçé, *pužé* говно (ganéj, szar), *kos-pužé* id. — *pak*, *pat* id. — ÉV. *poçt* id.

poçer, VJ. *pögher* дутка (fűszár), nyersen eszik; *Poçer-pe* (K.) sziget neve; *sarneng poçer* arany-дутка. — ÉV. *pori* fűszár.

poçilem-: *sar poçilemte vaç* щуку тыкають (csuka-dug-

dosó) *оспрогъ* (kaloda). — *poxtem* «stossen». C. — *pōxollēm*, *pōxol-malem* id. A. — *pūxt-*, *pūxtēm-* id.

poxlonyk (VJ.), *puxlöng*, *pukläng* *пупъ* (köldök), *pukläng-eyki* *пупъ-баба* (bába). — *puklay*, *pukley* «nabel». C. — ÉO. *pükén* id. — ÉV. *puxni* id.

poj-karek sark. — *pui* «der hintere teil»; *pui-tōgot* «vogel-schwanz». C. — L. *puij*.

pojer (KO.) *богатырь* (hős). — *pajar* «herr» C. — ÉV. *pājēr* úr.

pojtek (K.) nyírfajd; l. *pajtek*.

poč tarkó, *poč-lat* a nyak hátsó részén levő яма (gödör).

počče, *pače* (V.) *блешка* (bolha). — *Votják pič* id.

pot, V. *potka* *говно* (ganéj); *N'uxos-poteng-jogon-ěmtér*.

pot (V. Jg.): *pan-p.* orvosság; v. ó. *porton*.

pos (K.) *varsa-faj* (l. Ethnogr. IV, 307.). — ÉV. *pōs*.

pos (K.) *kesztyű*; l. *pas*.

post (K.) *folyóér*; l. *pasél*.

pōn, *pon* (S. KO.), K. *pun* *морда* (varsa-féle). — ÉO. *pun*, *pon* id. A.

ponēm- *пернуть* (fingani). — ÉO. *ponimalem* id. — ÉV. *ponim-* id.

polēz, *polēaz* *takony*; *polkēm tozjvessim* *taknyomat* kive-ttettem; *khal-polēaz* *köp*. — *palaz* «speichel». C. — ÉO. *poloz* «kehricht, schmutz»; *polsēj* «speichel, rotz». A. — ÉV. *polēz* *takony*, *köp*.

polēn, *polon* (KO. FO.) *кранива* (csalán); *polēn-panži-juz* az a fa, melyhez a fonal erősítve van. — ÉO. *polēn* «brennnessel; hanf». A. — I. *pūden*, S. *pōlen*, *pōlen* id. — ÉO. *ponāl* *kender*.

porōs *disznó*. — I. *pūraš*, *pūreš*, S. *pōres* id. — ÉO. *pōrés*, *pūrés* id. — ÉV. *porés* id.

porol, VJ. *porol* *пешня* (jégtörő vas) és *медве-зубъ* (fog).

porka-juz (V.) *курево* (füstölő).

porton (ÉO.) *orvosság*. — *pordon*, *portun* «arznei, gift». A. — L. *pot*.

porš-pünter (V.) összeaprózott füstölt száraz hal. — (P. orosz szónak is írja a *порсѣ-от*, mely = *püt*; l. alább.)

pōulōz-loz *hátgerincz*.

pōur (FO.) *gerenda*, *deszka*; l. *pert*.

pōke (FO.) *fenyőtoboz*; l. *pqu*.

pōgel: *jevēt-pōgel-nux-juyk* *хѣт-рядовъ* (-szeres)-repülő-istenke | *pūzer* (S.) *рядъ*.

pōz *рѣчущка* (patak, folyócska), melyben nincsen hal; *Elle-pōz-ěmtér* (VJ.), *Кох-sighet-pōz* (Hosszú-patak . . .).

pōžēr (VJ.), K. *pōžért* *gerenda*; l. *pert*.

pōgh (S.) *bunkósnyíl*; l. *puz*.

pöghe (Jg.) kovácsfújtató menyhál-bórból. — I. *pūem*, S. *pōgem* «blasen, aufblähen». C. — ÉO. *poltlem*, *poltalem* «anblasen, aufblasen». — ÉV. *pūw- fūni*.

pögher (VJ.) fűszár; l. *požer*.

pöghöte, *pögite*, *püzte*, *pöghöteghe*, S. *püghetüi*; *püghüte* черной (fekete); p. *köž* f. kő; p. *jeng* f. víz | *pöteglém* kat KO. (S.) fekete ház, каташка, börtön. — *pegda*, *pegde* «schwarz». C. — ÉO. *pita*, *piti*, *puti*, *pudi* id. A. — ÉV. *pānk* korom, pizok.

pönk fogolymadár; l. *pengh*.

pöng, *pöngk* зубъ (fog); em p. szemfog, *vünör-p.* metszőfog; *pönkeng* fogas. — I. *penk*, S. *pank* id. C. — ÉO. *penk* id. A. — ÉV. *punyk* id.

pöcke, *pücke* ружье (fegyver, puska); *jüt-kar-pöcken* ujjával lövő fegyver, revolver. — ÉO. *poškan*, *puškan* «büchse, flinte». A. — KV. *pěskén* id.

pöt (K.): p. *rep* magas hegy.

pöteglém kat (S. KO.) börtön; l. *pöghöte*.

pöte (Jg.) köszöntés találkozáskor. — *peta*, *peda* «grussformel». C. — ÉV. *pašá* id.

pönök: *čuči-p.* csecsbimbó, *nuž-p.* jávor-ajak.

pöml-, *pöml-*: me *pömluim* izzadok, *pömllem* izzadság, veríték, сиротль. — I. *pem*, S. *pom* «badstubendampf»; *pemdem* «heiss werden». C. — ÉO. *pam* «hitze, heisser dampf». A.

pöl fül; *pöllex* süket; l. *pél*.

pölet termét; l. *pelet*.

pöre (S.) lakoma, tor; l. *pare*.

pukleng köldök; l. *požlonk*.

puk (VJ.) тамарь (bunkós nyíl), *anghet-puž* szarvból való bunkós nyíl; *pücke-leyte-puž* puskalövő . . .; *pöghel* (S.), VJ. *puğhès* тамарь; *puğhès-jožel* тамарный лукъ (ily nyílhoz való íjj).

pužé ganéj; l. *požé*.

pužét (K. I.), KO. *pužel*, *puwél*, VJ. *požel*, Jg. *pužels*, V. *pužel* falu. — I. *pōgot*, S. *pūgol* id. C. — ÉO. *pōrol* id. A. — ÉV. *paul*.

puğhes (VJ.) bunkós nyíl; l. *puž*.

pužés vasból való bálvány=*pej-ime*, *juņk tette pužes*, *tarom tette pužes*, *tarom-p.*, *juņk-p.* Samarova környékén божья мать (istenek anyja), ki а дяволь-okat (ördögöket) csinálja (szüli); magas hegyen lakik, melyre nem lehet fölmenni.

pužel пазуха (kebel). — *pōgos* «busen». C. — ÉO. *pōrol* id. A. — ÉV. *pūti* id.

puželum pofa, p.-lož pofacsont. — I. *pōžtam*, S. *pūgodem* «wange». C. — ÉV. *pajt* id.

puğgél край (szél, táj), *taras-p.* tenger tája. — I. *puņgat*, S. *poņal* «seite». C. — ÉO. *pūngél*, *puņgel* id. — ÉV. *pāl* id.

puj жона (segg). — *puj* «der hintere teil». — ÉV. *puj* id. — L. *poj*.

put (S. K.), *put-vaç* котель (üst); *put-nor* душка котла (az üst tartó íve), *put-juç* (FO. KO.) az üst tartására szolgáló kétlábú állvány, vízszintes keresztfájával; *put-liç* (FO. KO.) a lelógó kampos fa, melyre az üstöt ráakasztják; *put-liv* a faállvány, melyre a világító *coçna-t* (fenyőszilánkot) teszik (sic!). — *put* id. C. — ÉO. *put* id. — ÉV. *püt* id.

pus (K.) рѣмето (rosta) nyírhéj-háncsból. — *pus* «sieb». C.

pun (K.) varsa-féle; l. *pon*.

pun (V. Jg. FO. KO.) шерсть (szőr), *punëng* nur rénbőrből való szőrös száj; *sem-pun* (V. Jg.) szemszőr; *punung ka* (KO.) волкъ (farkas). — *pün* «wolle», *pünay ku* «wolf». C. — ÉO. *pun* «tierhaar, wolle; feder». A. — ÉV. *pun* id.

pupi (S. Jg. KO.) медвѣдь (medve), *kuj-p.*, *neug-p.* — ÉO. *pübé* id. A. — ÉV. *pupi* bálványszellem, istenke.

pum (K.) fű; l. *pam*.

pumtaçte (K.) надо (szükséges, kell). — (Aligha helyes fordítás.)

pulli (S.) szerszám, melylyel a jeget a lábbeliről lekaparják. — *pili* «spaten» C.

pur (K. FO.) шило (árr), напарье (forgató készülékkel ellátott fűrő). — *por*, *par* «bohrer». C. — ÉO. *por* id.

purké (S.) дымъ (füst), *purké-wat* бурань (fergeteges szél); *nuk purçentëçen* (S.) вверхъ дымить (fölfelé füstölög; a végzet nyilván nem 3. szem.) — v. ö. ÉO. *parçatlem* «bestäuben». A.

pükkém еңкел гнилой пень (rothadt fatörzs). — *pekem*, *pegem* «verfault, verdorben». C.

püçte, *püghüté*, *püghetüü* fekete; l. *pöghöte*.

püghel (VJ.) kötél; *van-p.* kézi szánvonó «vállkötél».

püçk (V.) fogolymadár; l. *peug*.

püçke (VJ.) puska; l. *pöçke*.

püt (KO.) félig összeaprózott szárított és füstölt hal, különösen jászkeszeg.

pünter; l. *pors-p.*

püçke пташка (madárka)-féle, *teuç-p.* téli madár, *köling p.* nyári madár.

püçke szeméremtest fiúnál; *püçke morëç* землянка (földi eper).

püçeyg (S.) послѣдъ (azután, később).

pülke чирокъ (anas querquedula). — ÉO. *pira* anas grecca, *piri* id.

pür (S.): *p. kat* послѣдній домъ (utolsó ház), *pür* v. *kimteke* második; *pürne*, *pürinna*, *pürengne* потомъ (azután). — *pir* «das hintere, vergangene»; *pirna* «hinter, nach, nachher». C.

V

v āχ - (S.) называть (nevezni); — I. *vāgam*, S. *vāgem* «bitten, herbeirufen, nennen». C. — ÉO. *voχlem* id. — ÉV. *vōw-*

vaχte voj змії (kígyó).

vajéχ, *vajaχ* (S.) звѣрь (állat); *toχélong v.*, *āj v.* madár — I. *vōje*, S. *vājaχ* id. C. — ÉO. *voj* id. A. — ÉV. *vj* id.

vač (VJ.), S. KO. *vač*, *vaš*, K. *voš*, FO. *vuac* городъ (város); *Voš* (I.) = Tobolszk; *Vqč* (S.) = Szurgut; *Summet-juχ-voš* Терезовъ; *Samar-voš* Самарово; *T'umen-vaš* Тюмень; *Nqrem-vuac* Нарымъ; *Mqč-voš* Нахрачи; *voš-pej* (K.) городокъ (várostrom-halom); *vqčcel-puχéltél* (S.) юрточно; *vqč-joχ-pele* городокъ a falu végében — S. *voš*, *voč*, I. *vač* «festung, stadt». C. — ÉO. *voš*, *vas* id. A. — ÉV. *ūs* id.

vat (S.) узкій (keskeny). — *vat* id. C. — *vaš* «eng, schmal, dünn, fein». A.

vaséχ, *čoč-vas* része; I. *veséχ*

van-pūghel лямка, a kötél, melylyel a kézi szánt vonszolják; v. ö. *vān* «schulter». C. és ÉV. *va'in-kwali* «váll-kötél», melylyel szánt vonszolnak.

vant (KO.) erdő; I. *vant*.

vamés задъ (far), segg.

valla (FO. KO.), K. *valla* emelkedett állvány, melyen alusz-
nak | *vqlaf* вмѣстѣ (együtt) — ÉO. *vol* «stelle, platz». A. — V. ö. *voj*. *valče* együtt.

var, VJ. *ver*; *vergh* запоръ (nyári halászczege, vízrekesz); *Vergh-At* запорная рѣка (Ob); *Veréng-Jaχén* (VJ.), *Var-joχon* (folyónév); *var-tülés* (KO.), *ver-ike* (VJ.) a folyó elrekesztésének hónapja; *köreng ver* tokhal-czege — *var* «stromwehre beim lachsfang». C. — ÉV. *āri*, *ārpi* id.

var курья (folyóból). — ÉV. *ūrej* id.

varu касера (?), madár neve.

varo-pönök az önlövő (vadász-szerszám) valamely része.

varabej-kali (S.) воробей (veréb).

vqχ желъзо (vas), деньги (pénz); *ej vqχ*, *jöng v.* (VJ.) egy koréka, tíz k.; *kan-v.* деньги (pénz); «khán vasa»; *inel-v.* сталь (aczel); *jughe-v.* простое желъзо (egyszerű vas); *nēghé v.* ezüst, *sarñeng neghe v.*, S. *sarñang v.* arany; *jeijem-kič-vqχ* pléh; *köt-sqχ-v.* karperecz; *pēghelém v.* (S.) kovácsolt vas; *jung vqχ* (K.); *tugu-vqχél* (VJ.) a medvének hasa («tízvasa»); *vqχ-narax* (S.) крѣпость (vár, erősség); *taχom vqχe* (S.) небо (ég). — *vāχ*, *vax* id. C. — ÉO. *voχ*, *oχ* id. A. — ÉV. *vqχ* id.

Vqχ folyó neve; *V. jaχ* az e vidékbeli osztják nép.

vqχel тонкой (vékony), *v. julan* halánték, тонкое мѣсто. — I. *vāgat*, S. *vōgol* «dünn». C. — ÉV. *vqutā*, *vouta* id.

v a x s e r (K.) заяць (nyúl), *v. pos* fehér szőrű nyúlbőr-kesztyű. — I. *vaxsar* «fuchs». C. — ÉO. *voxsar, oxsar* «fuchs». A. — ÉV. *qxsér, oxsér* róka; l. *voki*.

v a n g (S.) пенъ (levágott fatörzs); v. ö. ÉV. *āṅkwēl*, DO *āṅ-kēl* id.

v a j (Jg.), K. *vaj* harisnya; *ḡan-ḡing vaj* чулки (tarkán himzett harisnya), *nūr-vaj* (Jg.) a rénbőrből készült cipő szára — *vai* «schaft an stümpfen, stiefeln». C. — ÉO. *vai* «ostjakischer stiefel», A. — ÉV. *vāj* id.

v a č (KO. E.) város; l. *vač*.

v a t (KO.), FO. *vati*, K. *voť*, FO. *vuť* вѣтеръ (szél); *purkō-vuť* бурянь (fergeteges szél), *vuťe-pax* (FO.) forgó szél; *āvēs voť* (K.) éjszaki szél, *num-v.* déli szél, *jitpering v.* keleti szél. — S. *vāt*, I. *vōt* id. C. — ÉO. *vāt, vōt, vat, vot* id. A. — ÉO. *vōt* id.

v o t (K.) vörös ягода (bogyó).

v a s t e (K.) sárga; *v. tere* sárga festék. — ÉO. *vosta, vosti* «grün; himmelblau, gelb». A. — *vasta* «grün». C.

v a n t (K.), KO. *vant*, FO. *vont* 1. урманъ, тайга, sűrű rengeteg erdő; *uri-vont* подгорой лѣсъ (hegytövi erdő), *qur-vant* (K.) magas материкъ (sűrű erdő) — 2. ярь (meredek part). — *vont* «berg, hügel». C. — ÉO. *vōnt, ūnt* «wald; das rechte steile ufer der flüsse». A. — ÉV. *ūnt* erdő.

v a n t i n g (FO. KO.), K. *vante* мьсъ a folyó forduló helyén levő magas part, folyófok); *oḡakēng v.* (FO.) сосновой мьсъ (fenyveszel borított folyófok) — L. *vant*.

v a n t e r (KO.) выдра (vidra). — *vānder* «otter». (C. — ÉO. *vondēr, ondēr* id. A. — ÉV. *vqntērt* id.

v a l l a (K.) alvó hely; l. *valle*.

v a r r e s nyári madár, mely a réczét pusztítja. — ÉO. *vorš* «eine art habicht (falco peregrinus?)». A.

v e j-venni: *veji* возьми! (vedd!), *vejittēn* возьмите! (vegyétek!). — *vejem* «nehmen» C. — *viļem* id. A. — ÉV. *vaj*-id.

v e n g l : *čin-ḡakēl kunte venḡlemēn* на колѣнахъ кыда ползати будешъ (ha térden fogsz csúszni). — ÉO. *vanḡilālem* «kriechen» A. — ÉV. *vāṅk*-id.

v e t (K. E.) öt, *vēt-jōṅx* ötven, *vēt-jōrg-ej* ötvenegy, *vētmetē*, S. *vētmetēx* ötödik, *vētre* ötször. — *vēt, vētmet* id. C. — ÉV. *at* id.

v e s, *vēs* мамонтъ (mamut) vízi állat, mely ha világosságra jön, megdöglik; *v. lox* мамонтная кость (mamut-csont), *v. muḡēl* мам. махса (?), a víz közelében találják; *Vēs-ime* bálványasszony neve; *Vēsing emtēr, V. toḡ* (VJ.) víznevek; *Vēs-jax-vont* (helynév), *Vēsḡnēt-jāḡa-Vēsnet-j.* (K.) folyónév (a *vēs* «mamut» szóval magyarul); *Vēs-junḡ*.

v e s, K. KO. V. *vūs* 1. дыра (lyuk); *vūsing keu* lyukas kő. — 2. рана (seb); — 3. осна (himlő); *vūs-koleka* (V.) зологуха (gör-

vély, skrofula). — ÉO. *vesēy çin* «blattern», *ves* «loch». A. — *ves* id. C. — ÉV. *as* lyuk.

vesēç (VJ.), KO. *vesēç*, *vasēç* утра (kacsa); *vesēy-maçlèn* bunkós kacsanyil; *lqn-vesēç-ike* (VJ.) lúd-réceze-(költöző) hónap.

ven, *veñ* (S.) короткой (rövid), узкий (keskeny). — *van* «kurz» C. — ÉO. *van* «kurz, nahe». A. — KV. *ünék* keskeny, KLV. *ünkwä* rövid VJ.

venev багоръ (csáklya), téli halászóeszköz, VJ.; *vene*: *sart-kegerte-v.* щуку хватить багоръ (csukafogó csáklya). — *venep* «angel». C. — ÉO. *vunēp* «schifferhaken». A. — KV. *voqñēp* horog.

venem (KO.), *vene* лицо (arcz); *amp-venem* собачная рожа (kutyarofa), *tavlanç-venem* паршивая рожа (koszos rofa), káromkodó szólások; *venem-korr* (KO.) nyírhéjból készült álarcz a medvetánczok alkalmával; *venem-sale-vaç* зеркало (tükör), лицо-видно.; *veneng-tuçelegç*; *mogh-juçk-vene*; *venim-maçgtiu* полотенцо (törülköző). — *vänem* «gesicht». A. — ÉO. *vens*, *vend*, *veš* «gesicht, schnauze». A. — ÉO. *vēs* szépség (tkp. «arcz»), *vēsiny* szép (tkp. «arczczal való»). — L. *vüne*.

vel — убитъ (ölni), *kali velēm ku* (S.) человекъ убили (embert ölt férfi); *nul-velvelt* дракъ (egymással verekesznek); *jaç-vent-juçg* népet öld bálványszellem. — I. *vedem*, S. *velem* «fangen». C. — ÉO. *vellem* «fangen, tödten». A. — ÉV. *al*- id. — L. *veltēp*.

vele, VJ. *velēç* холостой (nőtlen, magánálló), *vele-kēs*, *vele-kassi*, *velēç-ni*, id.; *veling* маленькой (kicsiny, nyilván: fiatal ember); *velēç-juçel-ike* (VJ.) жерди (rudak) amint állanak, úgy állanak ezen hónapban a fák az erdőben голой (kopaszon). — I. *vēle*, S. *velēç* «einsam, ohne gemahl»; *çui-vele* «witwer», *neç-v.* «witwe». C. — ÉO. *vel-ço* «unverheirateter mann, junggeselle», *vel-ne* unverheiratetes frauenzimmer». A.

velēm мозгъ (velő). — I. *vēdem*, S. *vēlem* «mark». — ÉO. *vēlēm* id. — ÉV. *valēm* id.

veli олень (reinszarvas), *veling-jaç*; *Kuj-veli-juçel* (hely-név). — I. *veta*, *veda*, S. *veli*, *veta* id. C. — ÉO. *vēli*, *vēla*, *vuļa* id. A.

veltēp (S.), K. KO. *veltēp* 1. черканъ, слопецъ (erdei vadfogó csapda); — 2. (K.) medve корти (károm); l. *vel-*

ver, *vergh* nyári halászczege; l. *var*.

vér- (K. S.) кровь (vér); *nul-v.* (S.) orrvér; *vere-khosta-non* (KO.) vérhugyozó p...; a legerősebb káromkodás; *verēng jēr* ér. — *ver* id. C. — ÉO. *vér* id. — ÉV. *viçir* = *kēlp* «vörös» (ÉV. *kēlp* egyszersmind: «vér»).

vér дѣлать (készíteni, alkotni, csinálni), *pari vērvelt* пиръ дѣлають (lakomát csinálnak), *tughē-verte-kōç* tűzverő kő, *juç-vērēm* *pare* medvének rendezett tor, *mē lusim vērēlim* szakálatmat borotválom (csinálom) | *vērēnti* (frequ.) | *jüre véрусatti* прикладъ кла-

дите (áldozatot hozzatok, tegyetek). — *vërem, verem, machen*.
C. — ÉO. *verlem* id. A. — ÉV. *var-* id.

vërta, S. *verte verite*, K. *vürte* красной (vörös); *verte tere*
vörös festő fű, *vürte pgn* fonal, *vërta samétoz* v. kendő. — *verde* id.
C. — ÉO. *vërti*. — L. *vër «vér»*.

veres, löç-v., loç-v. lószőr, *loç-vers-püghel* lószőr-kötél;
muxén-verés lósőrény. — *vārés* «pferdehaar, schwarz». C. — *varas*
«zweig, laub, rute; strauch; haar». A.

verńire m-juz (S.) bokorban termő növény, melynek bogyó-
ját a medve eszi.

verbut obi nyelven *malzud* varsa-féle szerszám (v. ö. *вер-
блюдь* tevé).

vike (S. KO.) *зыпунъ* kaftán (zubzony), ruhaféle. — *vigai*
«oberrock». C. —

viŋkel куро́к (puskakakas).

viču, vičing: *iki-viču-ni, süng-viču-ni, vičing-ni* (S.) | *vič*
voltal (S.) *въ оба живутъ* (kettesben élnek), *vičtime, vičtime iččeme*
id. — L. *vič*.

vičeghl, vüčeghl горить (égni): *vüčeghlivel ég, tughe* v. a
tűz ég | *tughe vičimtes* (S.) a tűz fölgyuladt — ÉO. *vésétlem* «anzün-
den». A.

vitra: *çanting* v. (K.) тонникъ (? valami edény féle).

vin a-jönyk вино (pálinka).

vin čiv этакой (efféle); *ńul-vër-vincif-samentaz* (S.) orr-vër-
-efféle (t. i. veres) kendő.

vilking pöz (VJ.) kutya, cучка (nősténykutya-kölyök).

viringgi (KO.), S. *virni* котець (vejsze). — KV. *vëri*, id I.
Ethnogr. IV, 307.

vokkej, vokkej, vokke (KO.) лисица (róka); *torom-vokkei* olyan
mint a лось (gönczöl), de kisebb csillagesoport (? kis gönczöl) |
vokélaç id. — S. *vokai* id. C.

voj (K.) harisnya; l. *vqj*.

voj жиръ (zsír, kövérség). — S. *voi* «fett, talg». C. — ÉO.
voi id. A. — ÉV. *vōj* id.

voš (K.) város; l. *vac*.

vont (FO.) rengeteg erdő; l. *vqnt*.

vol быть (lenni): *volvel, volvelt, lesz, lesznek; vačam, vačang*
(S.) былъ (voltam, voltál), *voltal* (S.) живеть (él, lakik), *volgal,*
völkqal (S.) если будетъ (ha lesz). — S. *vālem, I. ūdem* «leben
sein». C. — ÉO. *vollem, ullem* id. A. — ÉV. *āl-* id.

volozta khu бálvány neve, mely mindenfelé néz. — ÉO.
volilem «glänzen». A.

voltof (K.) gyalu. — ÉO. *voltép* «schabeisen, hobel». A. —
I. *vattap*, S. *vařtap* id. C.

vör, uor материкъ (öserdő), боръ (homokos fenyves, v. nyí-

res), *uor-jéghurég-h-sempe-lung* (KO. K.) erdei farkas szemű bálvány. — ÉO. *vor* «Kieferwald». A. — ÉV. *vör* id.

vörép (V. Jg.) női szemérem-átkötő rénbőröből. — ÉO. *vörép, űröp* id.

vös: *lil-vös* пара, духъ (pára, lehellet).

vuač (FO.) város; l. *vač*.

vuiŋg: *v. kurek* луговой орелъ (réti sas), még nem víz-nél (?) röpülnek; *v. k. iki* (ezen hónapnak neve) — ÉO. *vey* «morast, tundra». A.

vuiŋg feleségem fi- és nőtestvérei engem hívznak így (sógor). — S. *voj*, I. *vey* «schwiegersonn». C. — ÉO. *vey* id. A.

vüxel- (S.) ereszkedni, leszállani: *ül vüxelval* внизъ пус-тится (leszáll) pl. lováról, *ül-vüxellem* (1. sz.). — ÉO. *voŋollem* «sich senken, hinabklettern». C. — ÉV. *va'il-* id.

vüč вообще (általában, egészben): *vüč vüčeghlivel* вообще горить (egészben ég); l. *vič*.

vüčeghl- «egni»; l. *vičeghl-*

vüčetélémet: *v. jažul* зату́нутый лукъ (fölaizott íj).

vüs (KO. K. V.) lyuk; l. *vés*.

vüskar tojal (V.): *me v. t.* чесотка (rüh) — *veskar* «jucken, krätze». C. — ÉO. *voskar* «warze»; *vuseŋ-käreŋ* «mit wunden und schorf bedeckt». A. — L. *vés* lyuk.

vüñe homlok; a Nagy-Jugán vidékén szidó szó; *vüñing mü* картузная шапка (ernyős sapka); *vüñe-pare* невеста-пирь, lakodalom. | *vüñor-pöŋg* metszőfog, tkr. «homlokfog», mert a homlok irányában néz. — L. *veñem, veñe*.

M.

mak (K.): *m. kat* jurt-féle kis ház.

maž (KO.) бобръ (hód); *m. žuŋk, mažet-pej-žuŋk* hód бугоръ... (bálványnév), *Mažet-voš* (K.) Нахрачи («Hódváros»); *maž-vés* бобровой маментъ. — *maž* id. C. — ÉO. *mož, mož, moŋk* «maulwurf». A.

mažlén: *vesež. m.* (VJ.) réczevadászó bunkós nyíl.

maghé (K.), KO. *meghe*, V. *möghe* старица (régí vízmeder); *Möghe-ung-p.* (falunév.) — ÉO. *mia, muv* «krümmung eines flusses, bug». A.

majtig мыло (szappan). — S. *majtek* id. C. — ÉO. *moitek* id. A. — ÉV. *mojtäk* id.

maŋor, VJ. *matur* 1. богатырь (hős); *terén-kase-m.* — 2. (VJ.) medveszív.

mas (V.) kell; l. *mos*.

mañe (K. S.) племянникъ (unokatestvér). — I. *moña*, *maña*, S. *moñi* «jüngerer bruder». C. — ÉO. *moñe* «neffe». A.

man't, *mantë* сказка (rege, mese). — *mōnt*, *mānt* id. C. —
 ЁО. *mois*, *mo's* id. — ЁВ. *mōjt* id.

mal'č'i лукошко (kosár).

mallaχ *posël* (FO. KO.) olyan старница (régí vízmeder),
 melynek vize ki nem szárad.

marén (K.), *mērén* halikra. — *māren* id. C. — KV. *mārén* id.

maq (VJ.): *loχ-m.* жеребенокъ (csikó), *iχ-m.* медвѣженокъ
 (medvebocs), *maq-sas* (hölgyemenyét-fiók?); *sar-makél* (VJ.) чука-
 машки (csuka-fiók?), кшнки (belek) a медвѣнѣл. — I. *mōχ*, *mōχ*,
 S. *mōk* «junges tier, ei» C. — ЁВ. *maq*, *maq'i*, *mōχi* magzat.

maqχ: *me maχlem* nemi közösülést végzek.

maqgtiu: *veñim-m.* полотенцо (törülköző).

maqtaχ (K.) ружье (fegyver), *pistonnoj m.* pisztoly. — *mat-
 taχ* «flinte». C. — TV. *moltëχ* id.

maχaχél вчера (tegnap). — ЁВ. *molëχ* a minap, KV. *mol-
 χat khotël* tegnap.

me (S.) én, *mene*, *meneti* nekem, *ment* engem | *min iul* мы
 вмѣстѣ mi (ketten együtt), *mint* насъ (bennünket) | *mōng* (S.), K.
muŋg мы (mi) | *mennem*, *menne* (S.) я самъ (magam). — *ma* «ich»,
 acc. *mant*, dat. *menem*, *mantem*; dual. nom. *min*, acc. *mīnat*, *mīnet*;
 plur. *meŋ*. C. — ЁО. *ma*, plur. *muŋ* id. A.

meü (K.) *íar m.* сырой сахаръ (nyers, nedűs cukor). —
mag «honig». C. — ЁО. *mavé* id. — ЁВ. *ma'i* id.

meghuték (K. Ig.); *milek* мохтикъ, рыбака (halnév). —
megdey «döbel (cyprinus dobula)». C. — ЁО. *meuday*, *meudëy* eine
 art leuciscus». A. — ЁВ. *mäwël* héring.

mej- adni: *mejte* (S.) дайте! (adjatok!), *mövel* даетъ (ad),
mëssëm адтам; *majvëllës* подарокъ (? ajándék). — *mejem* id. C. —
 ЁО. *malem* id. — ЁВ. *maj-* id.

mejet (K.), *mögel* грудь (mell). — I. *meget*, S. *maugel* id.
 C. — ЁО. *megël*, *mevël*, *meël* id. A. — ЁВ. *ma'il* id.

meč (K.), *möč* a falba vert faszeg, vagy szarv a ruha föl-
 akasztására.

mëttë (S.) mi, mely, *mëttë-lika* что-нибудь (valami), *met-
 cimpe* hányszor. — *met*, *metta* «welcher, was». — ЁВ. *mat*, *matër*
 id. — L. *muġhu*.

messëχ, *iχ-m.* медве-хвость (fark). — ЁВ. *mans'ik* rénfark.

mën- (S.), K. *men-* menni; *torom-poχ* *menëm* löχ. — *menem*
 id. C. — ЁО. *manlem* id. A. — ЁВ. *min-* id.

mëni (S.) сноха (meny). — *meñ*, *meñeŋ* id. C. — ЁО. *meñ* id.
 A. — ЁВ. *mañ* id.

mél (VJ.), K. *möt*, FO. *milling*, *miltegg* глубокий (mély). —
 I. *met*, S. *meļ* id. — ЁО. *maļ* id. — ЁВ. *mil* id.

mērén halikra; I. *marén*.

m e r e m - e j t q r e m egyetlen isten. — v. ö. ÉV. *marawi nqul* csupa hús, magy. *merő* hús.

m i g é r, mögér палка (bot). — ÉV. *ma'ir* bunkós bot, sulyok.

m i t (S. KO.): *kan-m.* штрафъ, плата царю (büntetéspenz); *mitala* наемъ (bér). — *mit* «lohn». C. — ÉO. *mit* «miethe, lohn». A. — ÉV. *mēt* bér.

m i s (S.) корова (tehén); *Mis-uz-jiyk* (Tehén-fő-víz) folyó-név. — *mīs* id. C. — ÉO. ÉV. *mis* id.

m o s (K.), V. *mas* kell: *mende m.* menni k., *tetej m.* enni k.; *mujmas* (V.) что нужно? (mi kell?) — I. *most*, S. *moži, moči* «es ist möglich, nötig». C. — ÉO. *mosta, masta, mostat, mastat* «nötig, lieb». A.

m o n férfiui szeméremtest; *mon-jöng* férfiui mag. — ÉO. *mōn* id. — ÉV. *mānā* heregolyó.

m o l - (S.) варить (főzni). — *madem* «kochen». C.

m o r é z bogó: *nuxés-m.* калина (juhar-bogyó), *püčké-m.* земляника (földi eper). — I. *mūraz*, S. *mōrak, mōrejk* «moltebeere». C. — ÉO. *moraz, mū-réz* «erdbeere». — ÉV. *mārež* mocsári, sárga málna.

m o r t é g, mortög egészséges, kinek semmije sem fáj.

m ö g e l mell; l. *mejet*.

m ö g e r bot; l. *miger*.

m ö ç, S. FO. *mögh* земля (föld); *möghqzti* (S.) на земль (a földön); *kollung-m.*, *taitung m.*; *möghe koz*, *möghe vën* (S.) = ÉV. *mätä çasä mā, mätä vāti mā* hosszú, rövid út, föld (a melyet bejártam); *mögh-kat* (V.) földben épített, illetőleg földdel fedett ház; *möçe-terén-juyk, müghi-teže-juyk, mögh-juyk* юрточной дяволь (föld bálvány, mely a házban áll), *mögh-ime* (FO.) Földanya; *möghe-pej* бугоръ (halom, domb), *mögh-jér* червь, földi giliszta; *möghe-latt* яма (gödör), sír, melybe temetnek. — *meç, meç* «ton, erde». C. — ÉO. *mī, miv, mū, muv* id. A. — ÉV. *mā* id.

m ö g h e l (S. KO.) пай, rész a halászatban.

m ö g h u t é s (S.) качаль (himbálta, lengette).

m ö ç k, mönket: *juyk*-féle lény, змѣй (kigyó következetesen így fordítva!), *M. sem-p.* (KO.) свѣтлой протокъ (világos vizű folyóér mellett fekvő falu; tkr. «m. szem»), *m.-soçole* змѣй-кожа (kigyó bőre); *liley m.* (eleven m.); *Junge-möngge-egöt* мясь (folyófok) neve, *Mönkeme-oghoti* id. — ÉO. *mejk* «waldgeist, teufel». A. — ÉV. *mējkw* id.

m ö ç ruhaakasztó fa, vagy szarv-szög; l. *meç*.

m ö r ö ç t e l e m скоро бѣгу (gyorsan futok).

m u ç é t, muçhet (KO.) старица (régí vízmeder), протокъ (folyóér); *Suçmet-muçhet* березникъ-ст. (nyires holt ág; helynév); *Muçtegg-p.* (falunév).

m u ç h u (S.) какой (minő), *m. koz* какое долгое время (mily

sokáig), *mughulékam* чего-то, micsoda. — S. *muguli* «was», *mugusir* «wie beschaffen». C. — L. *muj*.

muj (V.) что (mi, micsoda): *muj mas* что нужно? (mi kell?). — L. *mughu*.

muchsény (KO.) моксунь (coregonus moksun); *m. tüles* e hal jövetelének hónapja. — *moysan, moyses* id. C. — ÉO. *muchsany, muksen* id. A. — ÉV. *moxsun* id.

muxe (V.), KO. *mughuj* карась (kárászhal). — I. *mōgo*, S. *mūgi* id. C. — K. *muzi* id. A.

muzél, mughél печенка (máj). — I. *mūgot*, S. *mūgol*, id. C. — ÉO. *mūgol, moḡol* id. A. — ÉV. *majt* id.

muxén-verés lósörény.

muxti (Jg.) сквозь (át, keresztül). — I. *moxta*, S. *mugda* «durch, gerade». C.

mughuli (FO.) medve-уши (fülek).

muń, müń (VJ. FO.) ящикъ (szekrény), faedény; *témek-m.* (VJ.) табакерька (tubákpikszis).

mulaχtitaχ сулите (igéritek). — V. ö. ÉO. *mułtem* «schwören, fluchen, verfluchen». A.

muruχ: *m. tarom* цѣлый свѣтъ (az egész világ), *m. khan-mōχ* цѣлое государство (az egész ország).

müčenygkhu (S. KO.) воръ (tolvaj).

mül (KO. K.) шапка (sapka), *vüning m.* картузь (ernyős s.), *vqχ-m.* vas-s. (sisak?) | *mülloχ* hajadon fővel. — I. *mil*, S. *mül* id. C. — ÉO. *mil* id. — ÉV. *mil* id.

L, L'

lakké (VJ.) medve lába.

laχél ладонь (tenyer).

laχélés (S.) заходить (bejött). — ÉO. *lanlem, loηχlem* «eingehen»; *longém* «eingang». A.

lange hosszúkás varsafaj az Obvidéken.

lajéχvol (S.) вѣситя (függ). — ÉO. *loilem* «hangen, schweben». A.

lat яма (gödör); *poč-lat* a nyak hátsó részén látható gödör. — S. *lāt* «grube». C. — ÉO. *lāt, lōt* id. A.

latü joχtés пришедь (megjött). — *lattem* «ausgehen». C.

labas, lovas лабазъ, négy lábú hambár. — ÉO. *labas* «speicher». A.

laleχ (S. FO.)? сушеная щука (szárított csuka).

lalem fejsze; l. *jajem*.

lalempölt (KO.) крадутъ (lopnak); *lalemsuem* грабили меня (megraboltattam), *lalamsém* loptam; *lalma-ku* (KO.) tolvaj. —

I. *tötmem*, S. *lutmem* «stehlen». C. — ÉO. *loləmlem* id. — ÉV. *tülment-* id.

lar vízáradvány; l. *jar*.

larva (Jg.) garapa (colymbus arcticus, búvárkacsa).

lax (KO.) яръ (meredek part).

laxés! другъ! (barátom!); *ma lokhes kujém* (S.) мой знакомій другъ (az én ismerős barátom). — ÉO. *loxos*, *luxés* «freund», A. — v. ö. ÉV. *taxam!* (elszólítás; = barátom!).

lant (VJ.), KO. *lont* рѹсъ (lúd); *lont-vaséx-iki* (KO.), VJ. *lant-veséx-ike* lúd-réce-költöző hónap. — I. *tunt*, S. *lont* id. — ÉO. *lont*, *lunt* id. — ÉV. *lunt* id.

léu (VJ.) плесо (folyóvonal, folyószakasz két forduló között); *léu-pétté* (a folyóvonal vége).

legel-; *čipen legelilve* én téged хитро проведу (fondorlatosan elvezetlek). — ÉO. *lanjellem* «führen». A.

leχ стрѣлить (lőni); *püčke-leχte-pux* (VJ.) puskalövő bunkós nyíl; *saj-leχte khu* búvármadár-lövő ember. — ÉV. *laj-* id.

leghél-: *leghélvel* (S.) дожидаетъ (vár, várakozik), *leghél-*(S.) караулить (őrizni). — I. *tāgedem*, S. *lāglem* «warten» C. — ÉO. *lavëllem*, *laullem* «bewahren, hüten; erwarten». A.

lenki бѣлка (evet); *χanžéng l.*, *pögöte l.*, *negi l.*; *Lenki-pasél* (patak neve), *Lenkēng ur* (helynév). — I. *taņa*, S. *lenki* id. C. — ÉO. *langi* id. A. — ÉV. *l'in* id.

leng-juχ (FO. KO.) világító vékony fenyőszilánk. — ÉO. *loņ-juχ* «kienspan». A.

lejkēn vaz (K.) a bölcső felfüggesztésére szolgáló vas.

lépet (KO.) hét; l. *jevet*.

levēng (K.) a kis előszoba, melyből a *kat*-ba (házba) lépnek. — ÉO. *lēpēy* «vorhaus». A.

lér (FO.); *jér* корень (gyökér); *mōgh-jér* földi giliszta. — S. *lor*, *lort*, I. *turt* id. C. — ÉO. *ler* id.; *m̄-ler* «wurm» A. — ÉV. *tār* id. — L. *jér*.

likēp (K.) куря (folyóöböl).

liχ (FO. KO.) faszög; l. *luņk*.

lis (KO.) récefogó hurok; *veséχ-lis* id. — ÉO. *lés* «schlinge (um vögel zu fangen)». A. — ÉV. *lēs*.

lipp nyári madárka neve.

lipét (K.) levél; l. *lūpet*

liv: *put-l.* (FO. KO.) a faállvány, melyre a világító szilánkot helyezik.

lil lélek; *kassi-lil* ember lelke; *lil-vös* a szájból kijövő пара, духъ (pára, lélekzet, lehellet); *lilēng* живой (eleven). — *tīt* «geist, atem». C. — ÉO. *lāl*, *lil* id. A. — ÉV. *lili* id.

lok fajt; l. *luk*.

lokk, *luk* (KO.), VJ. *luχ* запоръ (vízrekesz)-féle, *Lokk-var*

запорная куря (vízrekeszes folyóöböl; helynév); *Lokkëng pej* (helynév).

loç (S.) út, nyom; l. *lökk*.

loç, KO. *luç* кость (csont); *pöulöç-loç* hátgerincez; *khançin loç* nyírhéj-edény díszítő csont: *pana sasem loç* csont a fonal tartására. — S. *louç*, I. *teu* «knochen». C. — ÉO. *lū* id. A. — ÉV. *lu*, *luw*- id.

lōç (S.) лошадь (ló), *loçém* lovam; *loç-mak* жеребенок (csikó); *lokhëgg khu* lovas ember. — S. *lau*, *lauç*, I. *tou* id. C. — ÉO. *lou*, *lovi* id. A. — ÉV. *lū*, *lūw*- id.

lokhës (S.) barát; l. *laxës*.

lon-pöyg (K.) ráspoly.

lont (KO.) lúd; l. *lant*.

lovas négylábú hambár; l. *labas*.

lovéc лoждь (eső); *lovécvöl* лoждь идетъ (esik az eső). — S. *lopat* «regen». C. —

lomettof (FO. KO.) medvetor.

lotp наплава (a hálót tartó uszó parafák).

lökk, S. *loç*, *lōç* дoрoга (út), слëдъ (nyom); *tarom-poç-menëm* *lōç* (isten fiának ment útja); *lökk khula*, *mönvel* слëдъ потеряется (a nyom elveszőben van) — S. *lëk*, *lök* «spur». C. — ÉO. *lek* «weg». A. — ÉV. *lāyç* id.

lōç (VJ.) az evet, vagy menyét hosszú farka; *lōç-paxël-sas* ласка (*mustela nivalis*), olyan mint a hölgymenyét. — S. *leç*, I. *teg* «schwanz». — ÉO. *lë*, *lë* id. A. — ÉV. *lë'i* id.

lōç заводь (folyóöböl). — *loç* «bucht, busen». C. — ÉO. *loç* id. — ÉV. *lāç*, *lōç* id.

lōçker (FO.) карата, kis állatka, melynek bőrét a subára alkalmazzák (nyilván: кротъ «vakondok»). — ÉO. *leggër* «maus». A. — *teyer* id. C. — L. *jōçker* «vakondok».

lōgh-: *nul-lōghevelt* споръ (egymás közt veszekesznek), *lōghe-teghelavolt* (S.) id. — ÉO. *laulem*, *lautlem* «schimpfen, schmähen». A. — ÉV. *law* dühös beszéd.

lōvot (FO.) dohány neme (?), крупка.

luk (KO.), K. *luk* глухарь, тетерь (nyírfajd); *Lukkëng-rëp-p*. (falu neve). — *luk* «auerhuhn». C. — ÉO. *luk* «tetrao tetricus». A.

luç (KO.) csont; l. *loç*.

luç (VJ.) vízrekesz-féle; l. *lokk*.

luçg (K. Jg.) bálványszellem; l. *juçk*.

luçg (S.) лëтро (nyár) | *longër*, *slonger*: l. *urëngi* (KO.) лëтной воронь (nyári varju). — S. *loç*, I. *tuy* id. C. — ÉO. *luy* id. A. — ÉV. *tūw* id.

lus szakál; *ëgën-lus* id.; *juloç-l*. pofaszakál; *num-pëlem-l*. bajusz. — *tuš* id. C. — ÉO. *tuš* id.

lü nagy; *Lü-jogon* = Vasz-Jugan.

lüγ (FO.) négy állvány, melyen a földi ház áll.

lügh-: *me küm lüghesem* (S.) я на улице вышелъ (kimentem az utcára).

lüs (KO.) черемуха (zelnicze)-kenyér (lepény).

lüskamés (S.) смѣлся (nevetett), *lüssaçlem* я смѣюсь (nevetek).

lün (FO.) a csuval (tűzhely) külső fakerítése.

lüpet (Jg.), VJ. *lübut*, K. *lipet* листъ (falevél); *üerëç-juç-lübut-ike* (VJ.) a nedves falevél hónarja; *lüpteng pum* (K.) magas fű a partokon; *sar-lüpet* (Jg.) саравая трава. — *lüpet*, *lübet* id. C. A. — ÉV. *lüptä* id. — L. *lüba*.

lüba, *lüvq* листъ (falevél).

läze: *kögh-l.* melylyel az önlövő íjját kifeszítik.

längëltop (KO. K.) пѣсни (táncz-énekek), melyeket medveöléskor játszanak = ÉV. *tüülep*.

läñ (K.) fekete bogyó. — V. ö. ÉO. *lum*, *lom*, *jum* «vogelkirsche». A. — ÉV. *läm* zelnicze.

lëk крѣпкій (erős), kemény szívű. — ÉO. *lëk* «zorn, bosheit»; *lëkëç* «zornig». A.

löppi, VJ. *loppe*; *lope* шуба, халатъ (felső köpeny); *l. jür* халатъ-прикладъ (áldozatkép felajánlott ünnepi köpeny a bálvány-nak), *tarom-l. j.* fehér k.; *terën-l. j.* veres k.; *mögh l. j.* fekete k.; *jünke jürec verti loppe* (VJ.) a víznek áldozatkép felajánlott fekete v. kék, galléros ing; *ëtil-nüçes-pölet-loppiu-jünk . . .* (v. ö. ÉV. *it le'in* szökdelő evet) nyusztermet nagyságú subás bálvány. — S. *lopi* «mantel, oberrock». C.

löç: *löçëm* feleségem fiatalabb nőtestvére; idősb nőtestvérem fia. — ÉO. *leço* «schwager (mannes bruder)» A. — ÉV. *lëkw* sógor, a férj bátyja.

lömet (FO. KO.) emelvény a víztartó csuam számára.

lünyk (KO.) bálványszellem; l. *jünk*.

lünyk (KO.), FO. *lüç* клинь (ék); *put-lüç* az üsttartó állványról lelógó kampós fa. — ÉO. *lünyk* «pflock, nagel, keil». A. — ÉV. *lënyk* id.

lül (S.) сажень (öl). — S. *lül*, I. *tet* id. C. — ÉO. *lal* id. A. — ÉO. *tal*.

lüle (VJ.) búvárkacsa. — I. *lula* «colymbus auritus». C. — ÉO. *lüle* id. — ÉV. *lülü'* vöcsök.

R.

rak (K.) мука (liszt); *rak-iñk* (Jg.) «liszt-viz» (ital neve). — *räk* «mehl, grütze». C.

rak (VJ.); *raq*, K. *roç* воротникъ (gallér). — S. *rök*, I. *röç* id. C. — ÉV. *rakw* id.

razam (S.) родственникъ. — ЁО. *razëm, ragëm* «verwandt»; *razta-γo* «verwandter». A. — ЁV. *raun'-ut* id.

razpëng: *r. kurek-tülis* (KO.) kisebb fajta sas hónapja; *čaj-k. t.* nagyobb fajta sas hónapja.

rad, reť, reć старикъ (öreg ember); *semleç rad* vak öreg; *Rad-empter* (folyónév); *köghü-reć* каменной (köből való) öreg (bálvány név); *khul-jung-reć* (hal-bálvány-öreg). — v. ö. ЁV. *-rés* kicsinyitő képző.

raŋkenti u, rankenlîf (FO.) csengetyű a varázsdobon.

rań (V.) лень, halféle (czompó).

reketi: *jokk-r.* visszadobja | *nuk röghimsëm, reghimsëm* földobtam | *röghimpël* бросить (dobja).

rëp (Jg. Š.) гора, ярь (hegy, meredek part); *pöt rep* (K.) magasparti hegy; *Rëp-joçon* (folyónév); *Lukkëng-rëp-p.* (S.) «Fajdos hegyfalva»; *Kanëk-rëp-p.* (Jg.) брусника-ярь. — *rëp* «steiles ufer». — ЁО. *rëp* «hügel». A.

rit (K.); *rüt* лодка (ladik). — *rüt* «boot». C. — ЁV. *rantä* nagyobb fajta ladik.

roç (K.) gallér; l. *rak*.

rotte пташенка, nyári madár neve.

ront, K. runt сержа, fülönfüggő. — S. *ront* id. C. — ЁО. *runt* id.

roçor (FO.) камышь (nád).

ruć, I. Jg. KO. rut, S. ruš orosz; *rut-nür* бродникъ, vízjáró «orosz csizma», — *rut* id. C. — ЁО., ЁV. *ruš* id.

rüt ladik; l. *rit*.

rüt облачекъ (kis felhő); *ej r. id.* — ЁО. *rüt* «nebel». A.

rüss рысь (hiúz). — ЁО. *raś* id. A.